27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2002 ՈՒՐԲԱԹ 174 (2619)

Ազգ

Azg
armenian daily

Անգլո-ամերիկյան օդուժը ռմբակոծեց Իրաքի Բասրա քաղաքի օդանավակայանը

Երեկ առավոտյան անգլո-ամերիկյան կոալիցիայի ռազմական օդանավերը ռմբակոծել են Իրաքի հարավային խոշորագույն քաղաքի՝ Բասրայի օդակայանը: Հարձակումից անմիջապես հետո հակասական հայտարարություններ հնչեցին երկու կողմերից: Մինչ անգլո-ամերիկյան օդուժի հրամանատարությունը պնդում է, որ օդանավակայանի շրջակայքում գտնվող շարժական ռադարային կայանն է ռմբահարվել, իրաքցիները հայտարարում են, որ հարձակման հետեւանքով ավերվել է օդակայանի մեկ մասը, ինչպես նաեւ քաղաքացիական օդանավորդությունը սպասարկող անշարժ կայանքը: Ամերիկացիները հայտնեցին նաեւ, թե ռմբակոծման պահին քաղաքացիական օդանավերի շարժ չկար օդակայանում:

Ոմանց կարծիքով այս ռմբահարումը կարող է նախերգանքը լինել լայնածավալ ռազմական գործողությունների:

Ղարաբաղյան բանակցությունները շարունակվում են փարիզքիվեսթյան սկզբունքներով

Եռանախագահների այցի նախօրեին Հեյդար Ալիեւը ափսոսանքով հիշել է 1997 թ. ԵԱՀԿ ՄԽ առաջարկությունը, մեղադրել հայկական ներկա իշխանություններին

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ղարաբաղյան բանակցությունները մինչեւ այժմ արդյունքներ չեն տվել հայկական կողմի մեղքով, Մոսկվայում երկու օր առաջ հայտարարել է Հեյդար Ալիեւը: Ադրբեջանի նախագահը ռուս ուսանողության առաջ ունեցած ելույթում հակիրճ անդրադարձել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի գործունեությանը: 1997 թ. Մինսկի խումբը ԼՂ հարցի կարգավորման ծրագիր ներկայացրեց, ըստ որի, Հայաստանը պետք է դուրս գար գրավյալ տարածքներից, ապա առանձին համաձայնագրով որոշվեր Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը, ասել է Ալիեւը: Ըստ Ադրբեջանի 79-ամյա նախագահի, որը, դիտորդների կարծիքով, Մոսկվա էր մեկնել իշխանությունն իր Իլհամին խաղաղ ճանապարհով փոխանցելու խնդրով, այսօրվա հայկական իշխանություններն առաջարկում են «գրավյալ շրջանները փոխանակել Լեռնային Ղարաբաղի հետ», Ադրբեջանը համաձայն չէ այս տարբերակին: Ալիեւն ակնարկել է, թե ղարաբաղյան բանակցությունները մտել են փակուղի, իսկ օգոստոսին Սադարակում նրա հանդիպումը Ռոբերտ Քոչարյանի հետ ձախողվել է, ղարաբաղյան հարցում չի գրանցվել առաջընթաց:

ՖՈՏՈԼՈՒՐ

Տես ▸ էջ 3

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՆՍՏԱՎԱՅՐՈՒՄ

Փոքր եւ միջին բիզնեսը ուշադրության կենտրոնում

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ հանդիպում է ունեցել փոքր ու միջին բիզնեսը ներկայացնող շուրջ երեք տասնյակ գործարարների հետ, տեղեկացնում է ՀՀ նախագահի մամլո գրասենյակը:

Հանրապետության նախագահը նշելով, որ հանդիպման նախաձեռնությունը գործարարներինն է, ասել է, որ հետաքրքրությամբ է ընդունել առաջարկությունը՝ համարելով, որ հասունացել է փոքր ու միջին ձեռնարկատերերի խնդիրների առանձին քննարկման անհրաժեշտությունը:

ՖՈՏՈԼՈՒՐ

«Մենք փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրությունը հայտարարել ենք գերակայություն եւ բավական ակտիվ գործունեություն ենք ծավալում այդ ուղղությամբ», նշել է երկրի ղեկավարը: Նրա խոսքով արդեն իսկ ձեւավորվել է մանր ու միջին ձեռներեցների բավականին խոշոր բանակ, որը կարող է լուրջ գործընկեր լինել բնագավառի հետ կապված հիմնախնդիրների քննարկման համար:

Ռոբերտ Քոչարյանն առանձնացրել է երկու կարեւոր հանգամանք, որոնք պարտադրում են իշխանություններին առավել ուշադրությամբ վերաբերվել փոքր եւ միջին գործարարության խնդիրներին: Առաջինը՝ փոքր ու միջին գործարարությունը զբաղվածության խնդրի լուծման լավագույն ճանապարհներից մեկն է, որը նաեւ ավելի լայն աշխարհագրական հնարավորություն է տալիս Հայաստանում աշխատատեղեր ստեղծելու առումով: Երկրորդը՝ փոքր ու միջին բիզնեսը կարեւոր է միջին խավի ձեւավորման տեսակետից:

Ըստ նախագահի, վերջին մի քանի տարիներին ընդունվել են օրենքներ, որոնք ուղղված են բնագավառի զարգացմանը, ստեղծվել են գործարարներին աջակցող կառույցներ, մեխանիզմներ են մշակվում պետություն-ձեռնարկատիրություն հարաբերությունների առավել կանոնակարգման ուղղությամբ:

Տես ▸ էջ 3

ԻՐԱՔՅԱՆ ՀԱՐՑ

Մ. Նահանգներ-Ռուսաստան հակասությունները մինչեւ ո՞ւր կարվեն

Մինչ նախագահ Ջորջ Բուշն ամերիկյան Կոնգրեսից երեկ «զորավոր բանաձեւ» էր ակնկալում Իրաքի դեմ ռազմական գործողություններ ծավալելու համար, իսկ Մ. Նահանգների պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդն անմիջական կապ էր հայտնաբերում Իրաքի եւ Ուսամա բեն Լադենի միջեւ քիմիական զենքերի օգտագործման ասպարեզում, Ռուսաստանի նախագահը հետմիջօրեին Կրեմլում ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի անդամ երկրների դեսպաններին ընդունելով հայտարարում էր իր երկրի ընդդիմությունն Իրաքի դեմ ռազմական գործողություններ ձեռնարկելու Վաշինգտոնի ծրագրին եւ պնդում, որ հարցը կարելի է ու պետք է քաղաքական եւ դիվանագիտական միջոցներով լուծել:

Այսուհանդերձ, Կրեմլի դիրքի այս կարծրացումը շատ վերլուծաբաններ մեկնաբանում են իբրեւ Մոսկվայի անտեղիտալի պահանջ իրաքյան սառեցված գումարներից 7 մլրդ դոլարի հասնող իր պարտատահանջությունն իրականացնելու ուղղությամբ:

Ինչ վերաբերում է Կոնգրեսում այս հարցի կապակցությամբ տիրող վիճակին, դեմոկրատ կոնգրեսականները մեղադրում են նախագահ Բուշին իրաքյան խնդիրը ներքին քաղաքական նպատակներով օգտագործելու մեջ:

Լեոնիդ Կուչման Հայաստան կայցելի հոկտեմբերի 10-ին

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 10-11-ը կկայանա Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի պաշտոնական այցը Հայաստան: Ինչպես հայտնեցին Հայաստանում Ուկրաինայի դեսպանատանը, այցի ընթացքում կկայանան նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի հանդիպումները Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի, ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանի հետ: Ծրագրվում է ուկրաինացի նախագահի հանդիպումը Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հետ:

Ուկրաինայի նախագահը կայցելի 1915 թ. Մեծ եղեռնի զոհերի հուշահամալիր, որտեղ ծաղկեպսակ կդնի եւ ծառ կտնկի:

Նախատեսվում է Լեոնիդ Կուչմայի հանդիպումը Երեւանի Պետհամալսարանի պրոֆեսորադասախոսական կազմի եւ Տեռնոպոլի ժողովրդական տնտեսության ակադեմիայի Երեւանի մասնաճյուղի ուսանողների հետ:

Այցի ընթացքում կստորագրվեն մի շարք համաձայնագրեր:

Ռուս-չեչենական կատաղի մարտ Ինգուշիայում

ՆԱԶՐԱՆ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ութ ռուս զինվոր է զոհվել եւ 15-ը վիրավորվել չեչեն անջատողականների հետ կատաղի մարտի հետեւանքով, որ բռնկել է հինգշաբթի առավոտյան Ինգուշիայում, լեռնային Գալաշկի գյուղի շրջանում: 170 գրոհայիններից, որոնք դիմակայում էին դաշնային ուժերին, 32-ը սպանված են կամ վիրավոր, երկուսը գերի են վերցվել: Լրատվական գործակալությունների տվյալներով, ռուսական ուժերը օգտագործել են մարտական ավիացիա: Ըստ զինվորականների, սպանված գրոհայինների մեջ հայտնաբերվել է Բրիտանիայի քաղաքացի՝ լրագրող: Հաղորդվում է, որ նրա մոտ եղել է վրացական վիզա:

Գրոհայինները շարժական զենիթահրթիռային համալիրի օգնությամբ խփել են դաշնային ուժերի Մի-24 ռազմական մի ուղղաթիռ: Զոհվել են անձնակազմի երկու անդամները: Ըստ ռուս զինվորականների, անջատողականները կրակել են եւ մեկ այլ ուղղաթիռի վրա, բայց այն չի վնասվել: Բացի այդ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի տվյալներով, գրոհայինները ոչնչացրել են դաշնային ուժերի մարտական մեքենան: Խաղաղ բնակչության զոհերի մասին չի հաղորդվում:

Ադրբեջանցին խոստովանել է, որ Գելաեւի խմբից է

Վրաստանի Պանկիսի կիրճում ձերբակալված ադրբեջանցի ահաբեկիչ Չինգիզ Ասլան օղլու Ասքերովը սեպտեմբերի 24-ին տեղափոխվել է Վրաստանի պետանվտանգության մեկուսարան, հաղորդում է «Էմ Փի Էյ» ադրբեջանական գործակալությունը: Ասքերովը խոստովանել է, որ Գելաեւի ավազակախմբից է, 2001 թ. աշնանը ինքն էլ է եղել այն խմբի մեջ, որը Պանկիսից շարժվել է Կոդոր՝ Աբխազիա:

ՍԲ. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Գերագույն հոգեւոր խորհրդի հերթական նիստը

Սեպտեմբերի 25-ին Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի նախագահությամբ տեղի ունեցավ Գերագույն հոգեւոր խորհրդի հերթական նիստը:

Նիստի ընթացքում քննարկվեցին մի շարք կազմակերպչական հարցեր:

Օրակարգի կարեւորագույն հարցերից էր Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճարի օծման 1700-ամյակի տոնակատարության կազմակերպումը: Հոբելյանական այս տարեդարձը լրանում է 2003 թվականին եւ նկատվում է իբրեւ հոգեւոր վերելքի մի նոր առիթ: Նշանակալի տոնին պատշաճ նախապատրաստվելու համար ստեղծված է հանձնախումբ, որի ատենապետ նշանակվեց Տ. Խաժակ արք. Պարսամյանը:

Անդրադառնալով Երուսաղեմի հայոց պատրիարքության «Պարոն Տեր» կալվածքի խնդրին՝ ԳՀԽ-ը բարձր գնահատեց վերջինիս արդարացի լուծման համար Սբ. Էջմիածնի եւ թեմերի գործադրած ջանքերը: Ներկայումս Իսրայելի կառավարության եւ պատրիարքության միջեւ տարվող բանակցությունները գտել են իրենց լուծումը, եւ պատրաստվում է համապատասխան համաձայնագիր:

ԳՀԽ նիստի օրակարգում ընդգրկված էին նաեւ հարցեր Հայ եկեղեցու կանոնադրության ընդունման, Եպիսկոպոսաց ժողովի հրավիրման եւ եկեղեցական այլ խնդիրների վերաբերյալ:

Անդրադառնալով հայրենիքի զարգացման եւ վերաշինության գործին Հայ առաքելական եկեղեցու մասնակցությանը՝ ԳՀԽ-ը առանձնակի կարեւորությամբ ընդգծեց Մայր եկեղեցու եւ թեմական կառույցների զորակցության անհրաժեշտությունը «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի աշխատանքներին: Միաժամանակ ԳՀԽ-ը գոհունակություն հայտնեց Հայ առաքելական եկեղեցու եւ ՀՀ կառավարության միջեւ վերջերս կնքված համաձայնագրի առնչությամբ, ըստ որի հանրակրթական դպրոցներում որպես ծրագրային առարկա ընդգրկված է Հայ առաքելական եկեղեցու պատմությունը:

Տեղեկացվեց Անտիոքի եւ համայն Արեւելքի Ասորի ուղղափառ եկեղեցու պետ Զաքքա Իվաս Ա պատրիարքի առաջիկա հոկտեմբերին Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածին կատարելիք այցի, ինչպես նաեւ նոյեմբեր ամսին Ամենայն հայոց հայրապետի Ավստրալիա հովվապետական այցի մասին:

Նորին Սրբությունը տեղեկացրեց նաեւ, որ հոկտեմբեր ամսից Վիրահայոց թեմում իբրեւ թեմակալ առաջնորդ իր պարտականությունների ստանձմանը կանցնի Տ. Վազգեն վրդ. Միրզախանյանը: Վեհափառ հայրապետի կողմից ընդունվել է նաեւ Արեւմտյան Եվրոպայի Հայրապետական պատվիրակի փոխանորդ Տ. Տարոն եպս. Ճերեճյանի հրաժարականը:

Նիստի ավարտին որոշվեց ԳՀԽ-ի ընդլայնված նիստ հրավիրել հոկտեմբերի վերջին:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Ընթացիկ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Նորագիրներ Արմավիրի մարզում

Արարատի մարզում Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը վաղուց արդեն քաղաքական վճռորոշ ուժ է դարձել: Կուսակցության սկզբնական կազմակերպություններ՝ ակումբներ են ստեղծվել շատ ու շատ գյուղական համայնքներում: Եվ այժմ արդեն եղած ակումբներում ավելանում են նորագիրները:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ Մեխակ Գեւորգյանը, գործիչ Կարեն Կակոյանը եւ Արարատի մարզի ՀՌԱԿ շրջանակի ատենապետ Սամվել Մինասյանը եղան մի շարք գյուղերում, հանդիպեցին մտավորականների եւ հողագործների հետ: Առաջինը Դիմիտրով գյուղում էր, ուր հանդիպեցին տեղի համանուն, ինչպես նաեւ մերձակա գյուղերի «Ազատավան» եւ «Բերքանուշ» ակումբների վարչականների, ռամկավարների հետ: Մեխակ Գեւորգյանը հանգամանալից պատասխանեց երկրում վարվող տնտեսական քաղաքականության, կոնկրետ իրավիճակներում այսօրվա ու վաղվա տնտեսական գործունեություն ծավալելուն վերաբերող հարցերին: 20 մարդ նախօրոք ցանկություն էր հայտնել դառնալ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության անդամ: Եվ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամների ներկայությամբ երդման արարողություն կատարվեց:

Հաջորդ հանդիպումը Հնաբերդ գյուղում էր, ուր հավաքվել էին տեղի համանուն եւ մոտակա գյուղական համայնքների «Նորաշեն» եւ «Վերին Արտաշատ» ակումբների անդամները: Այստեղ խոսվեց միայն երկրի ընդհանուր տնտեսական քաղաքականության մասին: Հնաբերդցիների համար մի կարեւոր չլուծված հարց կա: Դպրոցի շենքը վթարային է, ավելի ճիշտ կլինի ասել, որ 9 դասասենյակ ունեցող այս շենքը ոչ մի կերպ չես կարողանա այդպիսին ներկայացնել: Եվ պատահական չէ, որ հնաբերդցի 200 դպրոցահասակ երեխաներ ստիպված են կտրել գյուղամիջյան դժվար ճանապարհները՝ ուսում ստանալու համար: Եվ պարզ է, թե ուսման ինչպիսի որակ պիտի ստացվի... Այս եւ նմանատիպ շատ հիմնահարցեր կան գյուղերում: Եվ մարդիկ այս իրավիճակից դուրս գալու ճանապարհը համարում են առավել իրական քաղաքական ուժերին պատկանելը: Այս անգամ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության 20 նորագիրներ համալրեցին կուսակցության շարքերը:

Այս այցը եւս մեկ անգամ ցույց տվեց, որ աստիճանաբար, բայց հաստատուն, մեծ վստահություն ձեռք բերած ՀՌԱԿ-ը որոշիչ ուժ է դառնում:

Ս. Մ.

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Պատերազմի վետերանները՝ հօգուտ խաղաղ կարգավորման

Արցախի պատերազմի վետերանների միությունն իր շարքերում ընդգրկում է շուրջ 5500 անդամ: Կազմավորվելով 2000 թվականի սկզբներին, երբ Արցախում ստեղծվել էր ներքաղաքական ճգնաժամ, ԱՊՎՄ-ն կարողացավ հաջողությամբ իրականացնել իր առաքելությունը՝ դառնալով ներքաղաքական կայունության կարեւոր գործոն հանրապետությունում:

Սեպտեմբերի 25-ին ԱՊՎՄ-ն հրավիրեց կազմակերպության հերթական համագումարը, որտեղ քննարկվեցին անցած երկամյա գործունեության արդյունքները: Զեկուցումով հանդես եկավ միության վարչության նախագահ, ԼՂՀ պաշտպանության փոխնախարար, գեներալ-մայոր Վիտալի Բալասանյանը: Նա, վերլուծելով կազմակերպության ստեղծումից հետո երկրի պաշտպանունակությանն ու պետականության կայացմանն ուղղված աշխատանքը, ԱՊՎՄ-ն գնահատեց իբրեւ կայացած կազմակերպություն: Միեւնույն ժամանակ, Վ. Բալասանյանը նշեց, որ դեռեւս առկա է խոտելի մի երեւույթ, երբ ոմանք, գերագնահատելով իրենց ծառայությունները հայրենիքին, անձեռնմխելիության ու անպատժելիության պատրանք են հյուսում իրենց անձի շուրջը: Վարչության նախագահը դա աններելի համարեց, ընդգծելով, որ հայրենիքի պաշտպանությունը յուրաքանչյուրի սրբազան գործն է, եւ ամենքը օրենքի առաջ հավասարապես պատասխանատու են:

Զեկուցողի խոսքերով, հաշվետու ժամանակաշրջանում պատերազմի 600 վետերաններ արժանացել են պետական տարբեր պարգեւների: Կազմակերպությունը ջանքեր չի խնայում արցախյան պատերազմի հաշմանդամներին ու զոհվածների ընտանիքներին հնարավորինս նյութապես աջակցելու համար:

Վ. Բալասանյանի խոստովանությամբ, ԱՊՎՄ գործունեությունն առանձին դեպքերում ձեւական բնույթ է կրել, հատկապես համայնքային եւ տարածքային կառույցներում:

Համագումարում, որի աշխատանքներին ներկա էր նաեւ ԼՂՀ ղեկավարությունը՝ հանրապետության նախագահ Ա. Ղուկասյանի գլխավորությամբ, պատվիրակներին ողջունեց Ազգային ժողովի նախագահ Օլեգ Եսայանը:

Համագումարի մասնակիցներին ողջունեց նաեւ Հայաստանի «Երկրապահ» կամավորականների միության փոխնախագահ Արա Կեսիկյանը: Նա Արցախի պատերազմի վետերաններին փոխանցեց ԵԿՄ նախագահ Մանվել Գրիգորյանի ուղերձը:

Համագումարը լսեց միության վերահսկիչ հանձնաժողովի նախագահի հաշվետվությունը կազմակերպության ֆինանսատնտեսական գործունեության մասին:

Ընդհանուր առմամբ ԱՊՎՄ վարչության կատարած աշխատանքը հաշվետու ժամանակաշրջանում գնահատվեց բավարար:

Փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարվեցին կազմակերպության կանոնադրության մեջ: Դրանք համագումարի քննարկմանն էին ներկայացվել տեղական կառույցների կողմից եւ մինչ այդ մշակվել էին միության վարչությունում:

Արցախի պատերազմի վետերանների միության համագումարն ընտրեց իր նոր ղեկավար կազմը: Վարչության նախագահ վերընտրվեց Վիտալի Բալասանյանը:

Վերջում Արցախի պատերազմի վետերանների միության երկրորդ համագումարի մասնակիցներն ընդունեցին հայտարարություն, որով իրենց պատրաստակամությունն արտահայտեցին սատարելու հանրապետության իշխանությունների այն բոլոր ձեռնարկումներին, որոնք ուղղված կլինեն ազատամարտիկների արյամբ ձեռք բերված ազատության ու անկախության ամրապնդմանը, երկրի սոցիալ-տնտեսական կյանքի բարելավմանը, օրենքի գերակայության ապահովմանը եւ այլն: Ղարաբաղյան հիմնախնդրի հարցում, ըստ հայտարարության, պատերազմի վետերանները կողմնակից են խնդրի խաղաղ լուծմանը, սակայն անհրաժեշտության դեպքում նրանք պատրաստ են հայրենիքը վերստին զենքով պաշտպանելու:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

Ճշտում

Մեր սեպտեմբերի 25-ի համարում հրապարակել էինք Հայաստանի ամենաազդեցիկ 20 գործիչների ցուցակը՝ ըստ էքսպերտային հարցախույզի արդյունքների: Դժբախտաբար հրապարակման մեջ սխալ է սպրդել. ազդեցիկության ցուցանիշներով 8-րդ տեղը գրաված ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Արտաշես Թումանյանի ստացած նիշի նրա փոխարեն հավաքած միավորների քանակն է ներկայացվել՝ 29.5, այնինչ նրա նիշն է 15.6-ը: Այսուհանդերձ, դասակարգման մեջ պրն Թումանյանը պահպանում է իր տեղը՝ 8-րդ:

Ներողություն ենք խնդրում սխալի համար:

Առաջադրվել են թեկնածուներ

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երեկ լրացել է համայնքի ղեկավարների եւ ավագանու անդամների թեկնածուների առաջադրման ժամկետը:

Հոկտեմբերի 20-ին համայնքի ղեկավարի եւ ավագանու ընտրություններ են սպասվում նաեւ Երեւանի վեց թաղային համայնքներում՝ Կենտրոն, Նուբարաշեն, Էրեբունի, Ավան, Արաբկիր, Քանաքեռ-Զեյթուն:

Վերոնշյալ համայնքներից, թերեւս, ամենից շատ թեկնածուներ են առաջադրվել Կենտրոնում: Ինչպես Արմենպրեսին տեղեկացրեցին ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովներից (ԸԸՀ), համայնքի ղեկավարի թեկնածու են առաջադրվել 7 հոգի՝ Արտաշ Զուրաբյան (ՀՀՇ), Արման Մարտիրոսյան («Միավորված հայեր» կուսակցություն) եւ անկուսակցականներ Գագիկ Բեգլարյանը, Խորեն Բաղդասարյանը, Յուրի Ղազարյանը, Ռ. Բոյնագրյանը, Ա. Աղինյանը:

Ավագանու թեկնածուի համար, առաջադրվել են 91 մարդ, որոնց մոտ կեսը անկուսակցական են: Մնացած կեսում գերակշռում են ՀԺԿ-ական թեկնածուները, ապա՝ «Օրինաց երկիրը», հետո՝ ՀԺՄՍ-ը:

Էրեբունիում առաջադրվել է համայնքի ղեկավարի 1 թեկնածու՝ Մհեր Սեդրակյանը, որը ՀՀԿ անդամ է: Իսկ ավագանու թեկնածուները 39 են:

Նուբարաշենում առաջադրվել են համայնքի ղեկավարի 3 թեկնածու, իսկ որպես ավագանու թեկնածու՝ 21-ը: Ավանում համայնքի ղեկավարի 2 թեկնածու է առաջադրվել:

Ինչ վերաբերում է Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքին, որի ղեկավարի լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցվել էին, ապա, ըստ «ՀՀ ընտրական օրենսգրքի», այստեղ համայնքի ղեկավարի թեկնածուների առաջադրման ժամկետը հոկտեմբերի 2-ն է, իսկ ավագանու համար առաջադրվել են 53 թեկնածու:

Նշենք, որ թեկնածուների գրանցումը ԸԸՀ-ների կողմից կսկսվի վաղը եւ կտեւի մինչեւ սեպտեմբերի 28-ը ներառյալ:

Առնո Բաբաջանյանի արձանը քննարկման առարկա քաղաքապետարանում

Տերյան եւ Թումանյան փողոցների խաչմերուկում տեղադրվելիք Առնո Բաբաջանյանի արձանը, որ հասցրել է մեծ աղմուկ հանել, քննարկման առարկա կդառնա նաեւ Երեւանի քաղաքապետարանում: Երեւանի քաղաքապետը քննարկմանը հրավիրել է կոմպոզիտորների, ճարտարապետների, նկարիչների եւ ժուռնալիստների միությունների վարչության անդամների, «Առնո Բաբաջանյան» հիմնադրամին, ՁԼՄ-ների ներկայացուցիչների, մտավորականների: Քաղաքապետարանի տեղեկատվության վարչությունից տեղեկացրին նաեւ, որ քննարկումը տեղի կունենա սեպտեմբերի 30-ին, ժամը 11:00-ին, Երեւանի քաղաքապետարանի նիստերի դահլիճում:

Ցանկալի է, որ քննարկումը ձեւական բնույթ չկրի եւ իսկապես արդյունավետ լինի: Այլապես դարձյալ կխոսեն տարբեր կողմերի շահերը, ու մեծանուն կոմպոզիտորի խեղված կերպարը «կանմահանա» Երեւանի կենտրոնում:

Մ. Հ.

Տեղական մարմիններն ինքնակառավարվող չեն, ինքնագլուխ են

«Մամուլն ընդդեմ կոռուպցիայի» ծրագրի շրջանակներում «Հակաստվեր» կազմակերպությունը երեկ հանդիպում էր կազմակերպել ՀՀ գլխավոր դատախազության պետական շահերի պաշտպանության վարչության պետ Գեւորգ Դանիելյանի հետ: Թեման վերաբերում էր տեղական ինքնակառավարման մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության հարցերին:

Ըստ պրն Դանիելյանի, ՏԻՄ-երը չեն մտնում պետական կառավարման համակարգի մեջ, այդ պատճառով էլ պետությունը լիարժեք վերահսկողություն չի կարող իրականացնել:

Այնուամենայնիվ, գլխավոր դատախազությունը ուսումնասիրել է եւ հայտնաբերել, որ համայնքների ֆինանսատնտեսական ոլորտում կան չարաշահումներ:

Ի սկզբանե դատախազությանը հետաքրքրել է, թե ինչ սկզբունքով են համայնքներին պետական բյուջեից հատկացվում համահարթեցման համար տրվող դոտացիաները, եւ արդյոք դրանք ծառայո՞ւմ են իրենց նպատակին: Ուսումնասիրությունները կատարվել են Կոտայքի եւ Արարատի մարզերում, նաեւ Երեւանի համայնքներում:

Ուսումնասիրությունների ընթացքում պարզվել է, որ համայնքների բյուջեները ոչ լավ վիճակում են ոչ միայն օբյեկտիվ, այլեւ սուբյեկտիվ պատճառներով:

Նախ, դոտացիաները մեծամասամբ ուղղվում են համայնքների պարտքերի մարմանը: Դրանք ոչ թե համայնքապետարանների պարտքերն են, այլ այնպիսիք, որոնք ստանձնում է համայնքը, օրինակ, ջեռուցման պարտքերը:

Համայնքներում, որպես կանոն, փաստաթղթային տեսք են ստանում շատ ավելի քիչ իրադարձություններ, քան իրականացվում են: Բյուջեները կազմելիս էլ համայնքները բավարար տվյալներ չեն ունենում, եւ ըստ այդմ էլ բյուջեն ստացվում է ոչ իրատեսական: Նման տվյալներ, օրինակ, պետք է տրամադրեն հարկային մարմինները, որոնք դա անում են տարվա վերջին, երբ բյուջեն արդեն վաղուց կազմված է լինում: Ի դեպ, հարկային մարմինների եւ ՏԻՄ-երի տվյալները հաճախ չեն համապատասխանում, ինչի կապակցությամբ տարվում է քննություն:

Մյուս կարեւոր խնդիրն, ըստ Գեւորգ Դանիելյանի, հարկման ենթակա գումարների հավաքումն է: Համայնքների կողմից այս գործընթացի ցուցանիշը տատանվում է 2-3 տոկոսից մինչեւ 60-70 տոկոս:

Համայնքների խախտումների եւ թերացումների բացահայտված շարքը սրանով չի ավարտվում:

Համայնքների գրեթե 90 տոկոսը շրջանցում է գնումների օրենքը, այսինքն՝ գնումներ մեծամասամբ կատարում է ոչ մրցութային ճանապարհով: Պատճառաբանությունն էլ խիստ «տեղական» է, ժամանակ չունեն մրցույթներ հայտարարելու: Ըստ դատախազության, սրանք ուղղակի չարաշահումներ են:

Ինչ վերաբերում է այս բարձիթողի վիճակի վերահսկողությանը, ապա դրա իրավասությունն ունեն ԱԺ-ն, կառավարությունը, համայնքի ավագանին:

ԱԺ վերահսկիչ պալատն ուղղակի հնարավորություն չունի վերահսկելու հանրապետության 200-ից ավելի համայնքները: Ընտրվում է 5-6 համայնք, սակայն դա ակնհայտորեն բավարար չէ:

Վերահսկողության իրենց բաժինը բացարձակ չեն իրականացնում մարզպետարանները, որոնք ստուգումներ գրեթե չեն կատարում:

Ավագանիներն, ընդհանրապես, մեր հանրապետությունում, վերահսկողության առումով, գոյություն չունեն:

Ինչպես նշեց Գեւորգ Դանիելյանը, հարուցվել է 3 քրեական գործ, մի շարք նյութեր էլ նախապատրաստական փուլում են:

Այս ամենն, իհարկե, միանշանակ փաստում է տեղական ինքնակառավարման մարմինների բացարձակ «ինքնակառավարումը»: Սակայն նման իրողությունները կարեւորվում են հատկապես այնպիսի մի ժամանակահատվածում, երբ մոտ ենք ՏԻՄ ընտրություններին:

Թվարկված թերությունների եւ խախտումների դիմաց 3 քրեական գործը ոչինչ է: Իսկ եթե եզրակացնենք, որ նմանատիպ գործունեություն ծավալելով՝ մենք երբեք կայացած ՏԻՄ-եր չենք ունենա, պարզ կլինի, որ տեղական ինքնակառավարման նոր օրենքը չի համապատասխանում մեր իրականությանը: Հիշեցնենք, որ նոր օրենքը մեծացրել է ՏԻՄ-երի ինքնուրույնությունը, եւ դա այն դեպքում, երբ թվարկված խախտումներն իրականություն են դարձել քիչ սահմանափակ ինքնուրույնությամբ բնորոշված հին օրենքի կիրարկման ժամանակ:

ԱՆԱՀԻՏ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն
/հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Ռուս-վրացական «անհանգստությունները» Հայաստանի խորհրդարանում

Պատգամավորները զրկված են տեղեկատվությունից

Ռուս-վրացական հակամարտության ֆոնին հասարակայնության ուշադրությունից չվրիպեցին Վրաստանի պաշտպանության նախարար Թեւզաձեի, այնուհետեւ Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Վոլոշինի այցերը Հայաստան: Հետաքրքրական է, որ անմիջապես դրանից հետո հայաստանյան պաշտոնական շրջանակներն սկսեցին հայտարարել, թե Հայաստանը կարող է երկու կողմերի համաձայնությամբ միջնորդական առաքելություն ստանձնել Վրաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ: Օրերս այդ մասին հստակ հայտարարեց նաեւ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը խորհրդարանում՝ միաժամանակ նշելով, թե հարաբերությունները երկու երկրների միջեւ նորմալացման փուլ են թեւակոխել:

Թերեւս ոչ պատահականորեն նույն շրջանում պաշտոնական այցով Հայաստան ժամանեց նաեւ Ջավախքի նահանգապետը: Թե կոնկրետ ինչ հարցեր են քննարկվել հանդիպումների ընթացքում, ոչ մի կոնկրետ տեղեկություն չի հաղորդվում: Այնուամենայնիվ, ակնհայտ է, որ դրանք չեն շրջանցել հայ-վրացական, հայ-ռուսական հարաբերությունների հեռանկարի շրջանակները եւ հատկապես Ջավախքի հայության անվտանգության խնդիրը:

Հայաստանի համար բացառիկ կարեւորություն ունի Վրաստանի իրավիճակի լիակատար վերահսկելիությունը, քանի որ արտաքին աշխարհի հետ ցամաքային հիմնական կապն անցնում է այդ երկրով:

Եթե տնտեսական տեսակետից հարեւան այդ երկրի խաղաղությունը ներկայումս գերխնդիր է համարվում, ապա քաղաքական եւ աշխարհաքաղաքական կողմնորոշումների տեսակետից անհնար է հաշվի չառնել Ռուսաստանի շահերը տարածաշրջանում եւ կոնկրետ Վրաստանում, որի ընդգծված անհանդուրժողականությունը Ռուսաստանի նկատմամբ զգալիորեն բարդացնում է Հայաստանի եւ Ռուսաստանի՝ ռազմավարական գործընկեր պետությունների անմիջական կապը:

Եթե սրան ավելացնենք Ջավախքի ռուսական բազայի՝ այդ շրջանի հայության անվտանգության եւ զբաղվածության երաշխավորի դուրսբերման փաստը, ապա միանշանակ է դառնում, որ Հայաստանը Վրաստանի եւ Ռուսաստանի հարաբերություններում բոլոր առումներով հետաքրքրված կողմ է:

Ուստի պատահական չէ, որ, ըստ «Օրինաց երկիր» կուսակցության անդամ Սերգո Երիցյանի, խորհրդարանում արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանի հետ նախնական պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել՝ ԱԺ-ին տարածաշրջանում տիրող իրավիճակի եւ Հայաստանի դիրքորոշումների շուրջ հաղորդում ներկայացնելու մասին: Ի դեպ, դա աննախադեպ չէ: Այս տարվա գարնանը Վրաստանում ստեղծված անկայուն իրավիճակի հետեւանքով, երբ չեչեն գրոհայինների հետ առճակատումների հետեւանքով տասնյակից ավելի հայեր զոհվեցին Աբխազիայում, Վարդան Օսկանյանը դարձյալ խորհրդարանին հաղորդում ներկայացրեց: Ինչ տվեց դա՝ դժվար է ասել: Սակայն զուտ տեղեկատվական առումով երկրի խորհրդարանն այժմ էլ խիստ անմխիթար վիճակում է:

Ռուս-վրացական հարաբերությունների, Ջավախքում տիրող իրավիճակի մասին պատգամավորները տեղյակ են այնքանով, որքանով ծանոթ են մամուլի հրապարակումներին: Իսկ վերջին այցերից նրանք ընդհանրապես տեղեկություններ չունեն եւ իրենց կարծիքները ձեւավորում են ենթադրությունների, սեփական կանխատեսումների հիման վրա:

Մասնավորապես «Օրինաց երկիր» կուսակցության անդամ Սերգեյ Երիցյանը երեկ ԱԺ ճեպազրույցի ընթացքում միայն նշեց, թե վրացական եւ ռուսական շրջանակների հանդիպումներն, անշուշտ, պատահականություններ չեն եւ ելնում են նաեւ մեր անվտանգության շահերից: Կոմունիստ Ֆրունզե Խաչատրյանն ավելացնում է, թե իզուր է Հայաստանը փորձում միջնորդական առաքելություն ստանձնել, դրանով կարող է ավելի սրվել իրավիճակը, իսկ Ռուսաստանը եւ Վրաստանը տարաձայնությունները կարող են սեփական ուժերով լուծել: Ինչ վերաբերում է Ջավախքի հիմնահարցին, ապա ամեն գնով պետք է զերծ մնալ այդ շրջանում որեւէ ծայրահեղական դրսեւորումից, քանի որ Վրաստանի անվտանգությունը մեզ համար բացառիկ նշանակություն ունի: Այնուամենայնիվ, Կոմկուսի խմբակցության ղեկավարը նշեց, թե Վրաստանում ազգային փոքրամասնությունների ակտիվացման մեջ իր հիմնական մեղքն ունի հենց Վրաստանի իշխանությունը: Որպես ապացույց, Խաչատրյանը մատնանշում է տարբեր ընտրատարածքների միջեւ դրված խտրականությունները:

Սխալ քաղաքականության հետեւանք է նաեւ, թերեւս, որ Վրաստանի իշխանությունները չեն հիմնավորում անվտանգության ապահովման հետագա այն երաշխիքները, որոնք պետք է տրվեն Ջավախքի ռազմաբազայի դուրսբերումից հետո:

Խորհրդարանում նաեւ հակված են կարծելու, որ Ջավախքում այս կամ այն իրադարձությունից հետո որոշակիորեն նկատվող ակտիվացումներն արհեստական բնույթ ունեն, հրահրում են ինչ-որ շահագրգիռ ուժեր: Որո՞նք են այդ ուժերը՝ հայտնի չէ: Այնուամենայնիվ, ՀՅԴ-ն, որին մեղադրում են Ջավախքում անջատողական տրամադրություններ սերմանելու փորձերի մեջ, ի դեմս Աղվան Վարդանյանի՝ գտնում է. «Ջավախքում այսքան տարիներ ուժերը փորձ են արել անընդհատ սրել իրավիճակը: Մենք Ջավախքում 100 հազարավոր հայրենակիցներ ունենք, եւ մեր պատկերացրածը վերաբերում է նրանց իրավունքների լիարժեք պաշտպանությանը եւ նորմալ կենսապայմաններ ապահովելուն: Ես կարծում եմ, որ Վրաստանի համար այս խառը ժամանակահատվածում նահանգապետի այցը կարող է որոշակի ճշգրտումներ մտցնել: Ես չեմ կարծում, որ Ջավախքում որեւէ ծայրահեղական դրսեւորում կլինի»:

Համագումարների շքահանդես հոկտեմբերին

Հոկտեմբերը լինելու է քաղաքական կարեւորագույն որոշումներ կայացնելու շրջան, որն անպայման ազդելու է գալիք նախագահական ընտրությունների վրա:

Հոկտեմբերի 5-ին կկայանա «Ազգային միաբանություն» կուսակցության արտահերթ համագումարը: Ինչպես տեղեկացնում է կուսակցության անդամ Ալեքսան Կարապետյանը, օրակարգում երկու հարց է լինելու՝ նախագահական թեկնածուի առաջադրումը եւ նախընտրական ծրագրի ընդունումը: Նույն կուսակցության անդամ Նապոլեոն Ազիզյանը պնդեց, թե երկուսն էլ անպայման կընդունվեն: Խոսքը վերաբերում է կուսակցության գործող նախագահ Արտաշես Գեղամյանի թեկնածությանը եւ նրա մշակած հակաճգնաժամային ծրագրին, որն, ի դեպ, «16»-ի միավորումը ընդունել չի ուզում: Սակայն դա չի խանգարելու ԱՄ-ին նախընտրական սեփական ծրագիր դարձնելու համար:

Հոկտեմբերին տեղի է ունենալու նաեւ Կոմկուսի համագումարը՝ օրակարգային կարեւոր մեկ հարցով՝ նախագահական թեկնածուի առաջադրումը: Ըստ Կոմկուսի խմբակցության ղեկավար Ֆրունզե Խաչատրյանի, միանգամայն հնարավոր է, որ կուսակցությունը թեկնածու ընտրի ոչ իր շարքերից: Կոմկուսը չի ուզում նաեւ ձախակողմյան ուժերի հետ մեկ թեկնածու առաջադրել, համարելով, թե պարտադիր չէ գործընթացին ձախ կամ աջ բովանդակություն տալ: Ինչ վերաբերում է ծրագրին, ապա դրա մասին Կոմկուսը լռում է՝ համենայն դեպս ի դեմս Ֆրունզե Խաչատրյանի՝ համարելով, թե Ա. Գեղամյանի «գրածը» նախընտրական ծրագիր չի կարող դառնալ:

ՀԺԿ անդամ, «Ժողովրդի ձայն» պատգամավորական խմբի ղեկավար Գրիգոր Հարությունյանը հայտնեց, որ ժողովրդական կուսակցության համագումարը եւս կկայանա մոտակա շրջանում: Նշելով, թե կոնկրետ օր նշանակված չէ, Հարությունյանը ենթադրում է, որ տեղի կունենա հոկտեմբերի վերջերին կամ նոյեմբերի սկզբներին: Օրակարգում դարձյալ նախագահական թեկնածուի հարցն է լինելու:

Գ. Ա.

Պաշտոնի նշանակում անձնական գործոնով

«Օրինաց երկիր» կուսակցության անդամ Սերգո Երիցյանը տեղեկացրեց, որ խորհրդարանական նույնանուն խմբակցությանն անդամակցելու է նոր պատգամավոր՝ կուսակցության փոխնախագահ Միեր Շահգելդյանը: Քաղաքագիտության թեկնածու Մ. Շահգելդյանը խմբակցությունում լրացնելու է Գեղամ Գասպարյանի տեղը: Վերջինս նշանակվել է ԱԺ Վերահսկիչ պալատի փոխնախագահ եւ այդ կապակցությամբ թողել էր պատգամավորական լիազորությունները:

Այդ պաշտոնում Գեղամ Գասպարյանի նշանակվելը խիստ զարմանալի է, քանի որ «Օրինաց երկիրը» կտրականապես դեմ էր ԱԺ Վերահսկիչ պալատի նախկին նախագահ Աշոտ Թավադյանին ԱԺ նախագահի հրամանով գործից ազատելու որոշմանը: Սերգո Երիցյանը, սակայն, հայտարարեց, թե Գեղամ Գասպարյանի նշանակելը քաղաքական դրդապատճառներ չուներ, պայմանավորված էր անձնական գործոնով: Նրա թեկնածությունն այդ պաշտոնում առաջարկել է Վերահսկիչ պալատի նորընտիր նախագահ Գագիկ Ոսկանյանը, որը Գեղամ Գասպարյանի հետ մտերմիկ հարաբերություններ ունի եւ նրան ճանաչում է երկար ժամանակ:

Գ. Ա.

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ղարաբաղյան բանակցությունները շարունակվում են փարիզքիվեսթյան սկզբունքներով

Սկիզբը էջ 1

Բաքուն, Երեւանը եւ Ստեփանակերտը եռանախագահների տարածաշրջան այս այցելությունից, որն սկսվեց երեկ, Հայաստանի մայրաքաղաքում հակամարտության կարգավորման նոր առաջարկներ չեն ակնկալում: Մոտավորապես նման կարգի հայտարարություններ են արել ՀՀ եւ Ադրբեջանի արտգործնախարարներ Վարդան Օսկանյանն ու Վիլայաթ Գուլիեւը: Վերջինս տարբեր առիթներով կրկնում է, թե չկան ղարաբաղյան կարգավորման փարիզյան առաջարկներ, դրանք հայկական կողմի երեւակայության արդյունք են:

Երեկ Երեւանում նախագահ Քոչարյանի հետ հանդիպումից հետո Ռուսաստանի առաջին փոխարտգործնախարար Վյաչեսլավ Տրուբնիկովը հայտարարեց, որ փարիզքիվեսթյան պայմանավորվածություններից հետքայլ, նահանջ չկա...

ՀՀ նախագահի մամլո գրասենյակի տարածած հաղորդագրության մեջ ասվում է.

«Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն ընդունել է տարածաշրջանային այցով Հայաստանում գտնվող Ռուսաստանի առաջին փոխարտգործնախարար Վյաչեսլավ Տրուբնիկովին, ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահներ, դեսպաններ Ռուդոլֆ Փերինային (ԱՄՆ), Հյուգ Պերնեին (Ֆրանսիա) եւ Նիկոլայ Գրիբկովին (Ռուսաստանի Դաշնություն):

Զրուցակիցները մտքեր են փոխանակել ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործընթացի հետագա զարգացման առնչությամբ:

Հանդիպմանը մասնակցել են արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանը, Հայաստանում համանախագահող երկրների դիվանագիտական առաքելությունների ներկայացուցիչները»:

Այս անգամ, առավել քան երբեք, եռանախագահները քչախոս էին: Տրուբնիկովն ասաց. «Եթե դուք կարծում եք, որ շատ եւ երկար ենք պատասխանելու հարցերին, սխալվում եք: Մենք համոզվեցինք, որ Հայաստանի իշխանությունները դրական են տրամադրված բանակցությունների շարունակությանը եւ գործընթացի աջակցմանը, ինչը մեզ շատ, շատ ուրախացնում է: Մենք կարծում ենք, որ երկու նախագահների անձնական ներկայացուցիչների հանդիպումների ֆորմատը դրական դեր է խաղում եւ մեծ աջակցություն է ցուցաբերում եռանախագահների ջանքերին: Այն, ինչ ասվեց Հայաստանի նախագահի կողմից, մեզ ոգեշնչում է, հուսադրում: Եվ հենց նման տրամադրությամբ ենք շարունակում մեր ուղին»:

Երեկ երեկոյան միջնորդները մեկնեցին Ստեփանակերտ՝ բանակցելու ԼՂՀ իշխանությունների հետ, կրկին վերադառնալու են Երեւան, ապա՝ ուղեւորվելու Բաքու:

Հարցին, թե որքան է իրատեսական ԼՂ հակամարտության կարգավորումը մինչեւ 2003 թ. Հայաստանում, ապա Ադրբեջանում սպասվող նախագահական ընտրությունները, պրն Տրուբնիկովը պատասխանեց. «Որքան է իրական՝ մեզնից չի կախված: Անշուշտ, Հայաստանում եւ Ադրբեջանում նախընտրական իրադրությունն իր կնիքը թողնում է գործընթացի վրա: Բայց առավել կարեւորն այն է, որ գործընթացը կանգ չի առնում, շարունակվում է: Սադարակի հանդիպումը դրա հաստատումն է»:

Ռուդոլֆ Փերինան նշեց, որ լիովին համաձայն է Տրուբնիկովի հետ, նախագահ Քոչարյանի հետ հանդիպումն օգտակար էր եւ դրական: «Բանակցությունների մանրամասները չեմ կարող ներկայացնել: Միայն կարող եմ ասել, որ գործընթացը զարգացնելու հնարավորություններ կան», ասաց ամերիկացի միջնորդը:

Հյուգ Պերնեն ասաց՝ հանդիպումը հետաքրքրական էր, դրական: Նա հայտնեց, որ նպատակ ունեն Մինսկի խմբի ֆորմատը մեծացնելու, եւ թե եռանախագահները հոկտ. 9-ին հանդիպելու են Բրյուսելում: Իսկ Նիկոլայ Գրիբկովն անխոս կանգնել էր լրագրողների կողքին:

Նախագահ Քոչարյանը պատրաստվում է ընտրությունների, Ալիեւը՝ նույնպես եւ գահը խաղաղ, «բանակցային» ճանապարհով որդուն ժառանգելուն: Այստեղ արժե մեջբերել Ադրբեջանի Սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության համանախագահ Զարդուշտ Ալիզադեի հռետորական հարցը՝ կարո՞ղ է Ալիեւն իր ժողովրդին ասել, թե գնացին անցել է՝ Ղարաբաղն այլեւս հետ չես բերի, կամ կարո՞ղ է Քոչարյանն իր ժողովրդին ասել, թե Ղարաբաղը չի կարող լինել Հայաստանի մաս կամ անկախ:

Փոքր ու միջին բիզնեսը ուշադրության կենտրոնում

Սկիզբը էջ 1

Ռոբերտ Քոչարյանն ասել է. «Խնդիր է դրված այնպես անել, որ այդ բնագավառում գործող ձեռներեցների համար հասանելի եւ մատչելի լինեն տեղեկատվական ու խորհրդատվական ծառայությունները, արտաքին շուկաների հետ աշխատանքը, դասական պաշտպանվածության հարցերը»: Նա ցանկություն է հայտնել հանդիպման մասնակիցներից լսելու նրանց գնահատականը այդ ուղղությամբ իշխանությունների կատարած քայլերի վերաբերյալ:

Այնուհետեւ ծավալվել է շուրջ երկու ժամ տեւած զրույց, հանդիպման մասնակիցները բարձրացրել են բազմաթիվ սուր եւ հրատապ հարցեր: Հանրապետության նախագահի հետ նրանք քննարկել են թե ընդհանուր բնույթի, թե կոնկրետ ոլորտներին եւ մարզերին վերաբերող թեմաներ: Գործարարներից շատերը նշել են, որ ունեն աշխատուժի ներգրավման հետ կապված դժվարություններ եւ կարեւոր են համարել Հայաստանում պրոֆտեխնիկական կրթության համակարգի ձեւավորման խնդիրը: Առաջարկություններ են արվել հարկային դաշտի պարզեցման, պետական տուրքի չափերի վերանայման վերաբերյալ:

Հնչել են բազմաթիվ հարցեր հարկային եւ մաքսային վարչարարության անկատարության, լիցենզավորման կարգերի հստակեցման եւ պարզեցման, ներքին արտադրողի պաշտպանվածության, պետական որոշ կառույցների կողմից հարուցվող խոչընդոտների, անհավասար մրցակցության մասին:

Ռոբերտ Քոչարյանն ասել է, որ նման երեւույթների դեմ պայքարում պետությունն ակնկալում է գործարարների աջակցությունը: Նրա խոսքով, պետությունը փորձում է պարզեցնել կարգերը նվազեցնել չինովնիկների անհարկի միջամտության հնարավորությունը, սակայն ձեռներեցներն իրենց հերթին պետք է ցուցաբերեն հետեւողականություն եւ պաշտպանեն իրենց իրավունքները:

«Այն, ինչի մասին այստեղ խոսում ենք, անպայման իր հետեւանքները կունենա», շեշտել է երկրի ղեկավարը: Նա նշել է, որ հարցերը կամփոփվեն, դրանց լուծման եղանակները կքննարկվեն եւ կոնկրետ հանձնարարականներ կտրվեն: Ռոբերտ Քոչարյանի խոսքով, աշխատանքի այդ ձեւը տնտեսության մի շարք ոլորտներում արդեն տվել է իր արդյունքը: Փոքր ու միջին բիզնեսում եւս նախագահն ակնկալում է առաջիկա երկու-երեք տարիներին զգալի տեղաշարժ՝ քայլ առ քայլ լուծելով առկա խնդիրները:

Արձագանքելով գործարարների նման հանդիպումները պարբերաբար դարձնելու առաջարկությանը, Ռոբերտ Քոչարյանն ասել է, որ պատրաստ է տարին երկու անգամ նման կարգի քննարկումներ անցկացնել:

«ԱՐԾԻՎ»-10

ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը եւ «Արծիվ» մահապարտների միությունը համատեղ կազմակերպում են մահապարտների «Արծիվ» գումարտակի ստեղծման 10-ամյակին նվիրված հոբելյանական հանդիսություն, որը տեղի կունենա սեպտեմբերի 28-ին, ժամը 11.00-ին, ՀՀ պաշտպանության նախարարության դահլիճում: Միջոցառմանը մասնակցելու են հրավիրվում գումարտակի բոլոր մարտիկները:

ՀՀ ՊՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԱՐՈԶՉՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Հարցազրույց

Կարինե Ղազինյան. «Բեռլին-Երեւան քաղաքական երկխոսության ակտիվացումը մեզնից է կախված»

Աշխարհի 30 երկրներում դեսպաններ ունեցող Հայաստանի Հանրապետությունը միայն երկուսում՝ Բուլղարիայում եւ Գերմանիայում է իր գեղեցիկ ներկայությունն ապահովել: Թե Սեւդա Սեւանին, թե Կարինե Ղազինյանին տեսնողները միանշանակ կարող են փաստել՝ քաղաքականությունը նրանց կանացիությունը չի աղավաղել, փոխարենը դիվանագետ այրերի կապույտ կոստյում-ճերմակ շապիկ-փողկապ «միագույն» այդ հասարակությունը սկսել է ձանձրացնող չդառնալ, կանանց օծանելիքի զգլխիչ բույրերը եթե արբեցնեն էլ, քաղաքականությունը դրանից դաժանության վիհը չի գլորվի: «Գերմանիան բարդ, բայց եւ չափազանց հետաքրքրական երկիր է յուրաքանչյուր դիվանագետի համար: Կարծում եմ, գերմանացիները հաճելի զարմանքով են ընդունում, որ Հայաստանը կին դեսպան ունի իրենց երկրում: Գերմանիայում հավատարմագրված մոտ 160 օտարերկրյա դեսպաններից միայն ութն է կին: Իսկապես հպարտ եւ ուրախ կլինեի, եթե ինձ հաջողվեր գերմանացիներին ավելի լավ ճանաչել տալ իմ դարավոր պատմություն ու հնագույն մշակույթ ունեցող երկիրը, նրա անցյալն ու ներկան: Գերմանիայի նման կարեւոր երկրին դարձնել եվրոպական կառույցներում Հայաստանի համար կենսական հարցերի օբյեկտիվ աջակից, ինչպես նաեւ տնտեսական բնագավառում հնարավորինս շատ գերմանացի ներդրողների հրապուրել մեր երկիր», ասում է 47-ամյա Կարինե Ղազինյանը, որ մինչեւ ԳԴՀ-ում պաշտոնավարելը դեսպանի իր առաքելությունն էր կատարում Ռումինիայում, ուր նրա աշխատանքի գնահատականը եղավ Ռումինիայի նախագահի «Արժանիքի համար» Մեծ խաչի պետական պարգեւը: «Շատ հաճելի արտաքին ունի, չափազանց աշխույժ է, կապեր հաստատելու վարպետությամբ է օժտված», 2002-ի տարեսկզբին Բեռլինում նորանշանակ ՀՀ դեսպանի մասին գերմանահայ համայնքում այսպիսի կարծիք կարելի էր լսել: Խորհրդային Հայաստանում քաջ հայտնի Լորիս Կրոյանի դուստրը, որ ամուսնացել էր հանրապետությունում ղեկավար պաշտոններ զբաղեցրած Իշխան Ղազինյանի որդու՝ կադրային դիվանագետ Գեորգիի հետ, դիվանագիտական մինի դպրոցն անցել էր տանը, կոմունիստական վերնախավին մերձ լինելը, այնուհետեւ Մոզամբիկի (1977-81) եւ Պորտուգալիայի (1983-88) ԽՍՀՄ դեսպանություններում աշխատած տարիները նախապատրաստական հագեցած շրջան դարձան 1999-ից արտակարգ եւ լիազոր դեսպան դարձած Կարինե Ղազինյանի համար: Կենսագրականն իրազեկում է, թե տիրապետում է անգլերենին, ռուսերենին, պորտուգալերենին, իտալերենին, ռումիներենին, հավելենք՝ դիմացինին ուշադիր լսելու կարեւորագույն հատկությանը նաեւ:

– Հայ-գերմանական դիվանագիտական հարաբերությունները 10 տարվա պատմություն ունեն: Ինչպե՞ս եք գնահատում այդ հարաբերությունների մակարդակը: Ի՞նչ փուլում են դրանք:

– Վերլուծելով կարելի է արձանագրել, որ չնայած ցայսօր ամենաբարձր մակարդակով քաղաքական երկխոսություն չի կայացել (ինչն, իհարկե, իր բացասական ազդեցությունը թողնում է հայ-գերմանական կապերում), այնուամենայնիվ առկա է բարեկամական մթնոլորտը: Ցայսօր առավել աշխույժ համագործակցություն է եղել երկու երկրների խորհրդարանների միջեւ, ինչն անհրաժեշտ է ամրապնդել եւ ավելի զարգացնել արդեն նորընտիր Բունդեսթագի հետ:

Կառավարական մակարդակով տեղի ունեցած մի քանի այցեր իրենց ուրույն դերն են խաղացել երկկողմ կապերի զարգացման գործում: Դրանցից պետք է առանձնացնել 1998-ի մայիսին ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի պաշտոնական այցը Գերմանիա, որի շրջանակներում ՀՀ Նախագահի հրամանագրով գերմանական մշակութային արժեքները հանձնվեցին գերմանացիներին, որը պաշտոնական Բեռլինը որակեց որպես իսկապես բարեկամական ու բարձր գնահատելի արարք:

Սեպտեմբերի վերջին ակնկալվում է ԳԴՀ ԱԳ պատվիրակության այցը Երեւան՝ ՀՀ արտգործնախարարության հետ առաջին միջգերատեսչական խորհրդակցությունը անցկացնելու նպատակով:

– 1998-ի հունվարին Գարեգին Առաջին Ամենայն հայոց կաթողիկոսը հյուրընկալվեց Գերմանիայում, մայիսին պաշտոնական այցով ԳԴՀ-ում եղավ ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը, 1999-ի սեպտեմբերին՝ ԱԺ հանգուցյալ նախագահ Կարեն Դեմիրճյանը: Դեռեւս նախորդ երկու դեսպանների օրոք աշխատանք էր տարվում կազմակերպելու ՀՀ Նախագահի այցը: Ձեր հավատարմագրման օրը նման ակնարկ հնչել է նաեւ ԳԴՀ Նախագահ Յոհաննես Ռաուի հետ զրույցի ընթացքում: Մոտ ապագայում ակնկալելի՞ է այցը:

– Հարավային Կովկասում Հայաստանը միակ պետությունն է, որի նախագահը կամ վարչապետը պաշտոնական այցով չեն եղել Գերմանիայում: Գերմանական կողմից նույնպես ամենաբարձր մակարդակի այցեր ցայսօր չեն կայացել: Փոխարենը Վրաստան են այցելել ԳԴՀ նախկին նախագահ Հերցոգը, ինչպես նաեւ ներկայիս վարչապետ Շրյոդերը:

Այս տարի (ընտրությունների հետ կապված), պաշտոնական Բեռլինը ավելի կենտրոնացած էր ներքին քաղաքական հարցերի եւ ընտրապայքարի վրա: Ինչեւէ, դեսպանության վարած բանակցություններով, արդեն պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել 2003 թվականին կազմակերպել ՀՀ Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի աշխատանքային այցը ԳԴՀ: Այցի ավելի կոնկրետ ժամկետները կորոշվեն:

– 2000 թ.-ի մայիսին Բեռլինում կայացած մեկօրյա բիզնես-ֆորումին գերմանացի գործարարների կողմից Հայաստանի մասին միանշանակ կարծիք չհնչեց: Մենթալիտետային տարբերություններից բխող գործելակերպի պատճառով գերմանացիները մեծ հետաքրքրություն չեն ցուցաբերում Հայաստանի նկատմամբ: Ներդրումների հարցում Գերմանիայի վերաբերմունքի մեջ կա՞ էական փոփոխություն:

– Դեսպանությունը կոնկրետ ծրագրեր է մշակում համագործակցելու Գերմանիայի նորընտիր կառավարության հետ, ակտիվացնելու հայ-գերմանական քաղաքական երկխոսությունը, զարգացնելու մշակութային կապերը, տնտեսական համագործակցությունը, որի արդյունքում հնարավորինս փորձեր կարվեն ապահովելու գերմանական ներդրումների առկայությունը մեր տնտեսությունում: Վերջինիս համար իսկական խթան կարող է հանդիսանալ ՀՀ Նախագահի աշխատանքային այցը այս երկիր եւ դրա շրջանակներում հայկական ապրանքատեսակների ցուցահանդեսի կազմակերպումը Գերմանիայի ֆինանսական կենտրոն Մայնի Ֆրանկֆուրտում: Գերմանացի պոտենցիալ ներդրողների հետաքրքրությունը շարժելը եւ Հայաստան գրավելը շարունակական աշխատանք է, որ դեսպանությունը փորձում է իրականացնել՝ գերմանական քաղաքական եւ գործարար շրջանների հետ հանդիպումներում ջանալով լավագույնս ներկայացնել ներդրումների համար բարենպաստ մեր երկիրը:

– Արեւմուտքը Հարավային Կովկասը պահում է իր քաղաքական հետաքրքրությունների տեսադաշտում՝ համակրանքն ու հոգատարությունը 3 հանրապետությունների հանդեպ ոչ հավասարաչափ բաշխելով: Վրաստանին ու Ադրբեջանին հասցվող օգնությունները, քաղաքական գործիչների մտերմությունն ու տարբեր պատվիրակությունների այցերը քանակապես գերակշիռ լինելով Հայաստանից բոլորովին նոր որակ են հաղորդում Գերմանիա-Վրաստան, Գերմանիա-Ադրբեջան երկխոսությանը: Սա բացատրվում է մեր պասիվությա՞մբ, թե՞...

– Կարծում եմ՝ Գերմանիա-Վրաստան քաղաքական երկխոսությունը նախեւառաջ կապված է Շեւարդնաձեի ֆենոմենի հետ: Վերջինս գերմանացիների համար այն մարդն է, որը մեծապես նպաստել է երկու Գերմանիաների միավորմանը՝ ԽՍՀՄ արտգործնախարար եղած տարիներին: Իհարկե, այն ժամանակներից սկիզբ առած նրա անձնական մտերմությունը գերմանական պաշտոնական շրջանների հետ մեծ դեր խաղաց արդեն անկախ Վրաստան-Գերմանիա ձեւավորվող հարաբերություններում:

Գերմանիա-Ադրբեջան երկխոսության ակտիվությունը կապված է նաեւ 2001 թ.-ի մայիսին արտգործնախարար Ֆիշերի Բաքու կատարած այցի հետ, կարելի է դիտարկել որպես գերմանական պաշտոնական շրջանների հետաքրքրության աճ կասպյան տարածաշրջանի նկատմամբ: Ադրբեջանից հետո Ֆիշերն այցելեց Ղազախստան, հետո՝ Ուզբեկստան: Կասպյան տարածաշրջան կատարած այս այցի շրջանակներում Ֆիշերի հանդիպումները վերոհիշյալ երեք երկրների ղեկավարությունների հետ նպատակ էին հետապնդում ավելի հանգամանալից տեղեկանալ կասպյան ավազանի էներգակիրների հետ կապված ընթացող ու ձեւավորվող գործընթացներին: Կարծում եմ, մեզնից է կախված, առաջին հերթին՝ դեսպանության աշխատանքից: Գերմանական քաղաքական գործիչներին, գործարար շրջաններին դեպի Հայաստան գրավելը մեր աշխատանքի կարեւորագույն կետերից է, որը ջանում ենք լավագույնս իրականացնել:

– Թեեւ հօգուտ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բավական ակտիվություն նկատվում է գերմանացի քաղաքական հասուկենտ գործիչների, ակադեմիկոսների, մտավորականների շրջանում, բայց խնդիրը Բունդեսթագում հաջողություն գրանցելու հարցում դեռ ճանապարհ ունի անցնելու: Ձեր կարծիքով, ի՞նչ պայմաններում գերմանացի օրենսդիրները հայանպաստ բանաձեւ կորդեգրեն:

– Գերմանական պաշտոնական շրջանների հետ իմ հանդիպումները թույլ են տալիս արձանագրել՝ ոչ մեկը հարց չի հարուցում 1915 թ.-ին կատարվածը ցեղասպանությու՞ն է, թե՞ ոչ: Բոլորը կողմ են, որ կատարվածը ցեղասպանություն է: Գերմանական կողմը դեմ է հարցի՝ խորհրդարանական մակարդակով քննարկումներին: Նրանք այն կարծիքին են, որ պատմական իրականությունն ընդունելու համար պետք է թուրքական կողմի վրա ազդելու այլ միջոց գտնել: Ինչեւէ, Գերմանիայի Բունդեսթագում Հայոց ցեղասպանության խնդրի ճանաչման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները ակտիվ բնույթ են կրում այստեղ գործող հասարակական կազմակերպությունների ջանքերի շնորհիվ: Կարծում եմ, ժամանակը ցույց կտա այս արդարացի գործընթացը հաջող ավարտի հասցնելու ճիշտ միջոցը:

– Բաղդատելով ռումինահայ ու գերմանահայ համայնքները կարելի՞ է որեւէ մեկին գերապատվություն տալ ասելով՝ սա արդեն կազմակերպված, փորձառություն կուտակած, լավ հիմնավորված ուժեղ կառույց ունի, հետեւաբար տվյալ երկրի՝ Հայաստանի հետ հարաբերություններում պոտենցիալ ակտիվ դերակատար:

– Չէի կամենա որեւէ մեկին գերապատվություն տալ այս հարցում: Սփյուռքն ինքնին, որ երկրում էլ լինի, կարող է իր բարենպաստ գործունեությամբ կամրջի դեր խաղալ տվյալ երկրի եւ հայրենիքի միջեւ եւ խաղում է, այդպիսով աջակցելով նաեւ դեսպանության գործունեությանը: Տարբերությունը ռումինահայ եւ գերմանահայ համայնքների միջեւ այն է, որ Ռումինիայի հայ համայնքը Եվրոպայի հնագույն գաղթօջախներից է, որի մասին են խոսում նաեւ այդ երկրում գտնվող 20-ի հասնող հայկական եկեղեցիները: Անցյալ տարի ռումինահայերը մեծ շուքով, Ռումինիայի նախագահի հովանավորությամբ նշեցին այդ երկրում իրենց պաշտոնական գոյության 600-ամյակը: Սա իսկապես մեծ հարգանքի տուրք էր երկրում բարի անուն վայելող, թեկուզ փոքր, բայց ճանաչված հայ համայնքին: Գերմանահայ համայնքը ավելի երիտասարդ է՝ 19-րդ դարի վերջ, 20-րդ դարասկիզբ, երբ հայ մտավորականների եւ վաճառականների փոքր խմբերը ժամանում են Բեռլին, Լայպցիգ, Դրեզդեն, Համբուրգ եւ հաստատվում այդ քաղաքներում: Սակայն հիմնականում այն ձեւավորվել է վերջին տասնամյակներում՝ Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքից հայերի ներհոսքից: Եթե մինչեւ 60-ական թվականները Գերմանիայում հաշվվում էր 2000-3000 հայ, ապա այսօր մոտավոր հաշվարկներով գերմանահայ համայնքի թիվը տատանվում է 25-30 հազարի սահմաններում, ի տարբերություն ռումինահայերի, որոնք 3000 են:

– Ասում եք՝ դեսպանությունում հյուպատոսական հաշվառման է կանգնած ՀՀ մոտ 1000 քաղաքացի: Բայց անպաշտոն խոսվում է, թե 1990-2002 ժամանակահատվածում ՀՀ եւ ԼՂՀ մոտ 30 հազար քաղաքացի է ապաստանել ԳԴՀ-ում:

– Այդպիսի թիվ չեմ լսել: Եթե իրականությանը մոտ լիներ, կարծում եմ իրազեկ կլինեի:

– ՀՀ դեսպանության շենքի մասին: Որքան գիտեմ, այն դեռեւս ՀՀ սեփականություն չի դարձել: Ասում են, Դուք նպատակահարմար չեք համարում պահել՝ Բեռլինի կենտրոնից կտրված լինելու պատճառով:

– Դեսպանությունն իսկապես Բեռլինի կենտրոնից կտրված է, որը բավականին խոչընդոտում է մեր աշխատանքներին: Պահել-չպահելու հարցը իմ նպատակահարմար չհամարելու հետ կապված չէ, հանձնարարական է կենտրոնից: Ակտիվ դեսպանություն ունենալու համար շատ կարեւոր է մոտ գտնվել պետական հիմնարկներին եւ կազմակերպություններին, որոնց հետ ամենօրյա աշխատանքային շփումը պարտադիր է: Կենտրոնում, լինելով Բեռլինի ծանր երթեւեկության պայմաններում, հնարավորինս քիչ ժամանակ կվատնենք հանդիպումների գնալ-գալիս: Իսկ նոր շենքը, նույն հաջողությամբ հին շենքի պայմանները պահպանելով, ժամանակի ընթացքում կդառնա ՀՀ սեփականություն: Հուսով եմ, մինչեւ տարեվերջ հնարավոր կլինի դեսպանության նոր շենքի հարցը լուծել:

– ՀՀ դեսպանություն-ՀՀ քաղաքացիներ կապի մասին: Վերջիններս բողոքում են, թե իրենց ընտրությունից ընտրություն են միայն հիշում: Ձեր կարծիքով, դեսպանությունը որքանո՞վ է մասնակից իր քաղաքացիների առօրյային, նրանց հոգսերին:

– ՀՀ այն քաղաքացիները, ովքեր որեւէ հարցով դեսպանություն են դիմում, հավաստիացնում եմ՝ ստանում են դեսպանության աշխատակիցների հնարավոր աջակցությունը: Որպես օրինակ նշեմ ՀՀ դեսպանին ուղղված ՀՀ քաղաքացիներից ստացված նամակները, որտեղ շնորհակալություն են հայտնում դեսպանության հյուպատոս Գիչյանի վարվելաձեւի, տակտի ու վերաբերմունքի համար: 2002-ի ապրիլից Բեռլինում ՀՀ հյուպատոս է նշանակվել նախկինում ՀՀ ԱԳՆ հյուպատոսական վարչության պետ Արմեն Գիչյանը: Հիշյալ նամակները վկայում են ՀՀ դեսպանություն-ՀՀ քաղաքացիներ գործուն կապի մասին:

– ԳԴՀ իշխանությունների համար գաղտնիք չէ, որ ՀՀ-ից իրենց երկիր գաղթածները տնտեսական էմիգրանտներ են, որոնք եթե կեղծիքների չդիմեն (ասենք հայտարարեն, թե ուրիշ երկրի քաղաքացի են), ապաստան չեն ստանա: Այդպիսի շերտը մեծ թիվ է կազմում: Դեսպանությունը մտածո՞ւմ է (ունի՞ լծակներ) իրականում իր երկրի քաղաքացիներ հանդիսացող այդ բանակը չկորցնելու մասին:

– Դեսպանությունն անմիջական կապի մեջ է գերմանական այն կազմակերպությունների հետ, որոնք անմիջականորեն գործ ունեն այս երկիր գաղթած ՀՀ քաղաքացիների՝ Ձեր նշած այդ մեծ շերտի հետ, եւ փորձում է հնարավորինս ճիշտ լուծում գտնել յուրաքանչյուր առանձին դեպքի համար: Դեսպանության հյուպատոսական ծառայությունը լավ համագործակցում է ՀՀ ԱԳՆ-ՆԳՆ համապատասխան բաժինների հետ՝ իրականացնելու այդ բավականին բարդ խնդիրը:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գերմանիա

ԱԶԳ

Միջազգային

ԱՄՆ-ը վճռական է հարվածելու Իրաքին

Թերեւս պաղեստինցի մահապարտներն են խոչընդոտում նրան

Սեպտեմբերի 19-ին, շուրջ վեց շաբաթվա դադարից հետո, Թել Ավիվում կատարվեց ինքնասպանական նոր ռմբահարում, որի հետեւանքով, բացի պաղեստինցի մահապարտից, սպանվեց 6 եւ վիրավորվեց 66 մարդ։ Դրան հետեւեց Իսրայելի պատասխան հարձակումը։ Իսրայելական տանկերը ներխուժեցին Պաղեստինի ինքնավարության տարածք, պաշարման ենթարկեցին Յասեր Արաֆաթի կենտրոնակայանը, ապա ներխուժեցին նրա նստավայրը՝ վերածելով դա կատարյալ ավերակի։

Չնայած ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի համապատասխան բանաձեւին, Իսրայելը հրաժարվում է զորքերը դուրս բերել Արաֆաթի նստավայրից, պատճառաբանելով. «Քանի դեռ պաղեստինցիները չեն կատարում ահաբեկիչներին պատասխանատվության կանչելու իրենց պարտականությունը, Իսրայելը չի կատարի ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի որոշումը»։ Այս հանգամանքը զգալի մեծացնում է ինքնասպան նոր ռմբահարումների հավանականությունը, ինչը համազոր է նոր զոհերի հավանականությանը։

Հարկ է, սակայն, նշել, որ միջազգային ուժերի համար կարեւորը զոհերը չեն, ոչ էլ նրանց անմեղությունը, առավել եւս՝ Պաղեստինյան ինքնավարությունում Իսրայելի պատժիչ գործողությունները։ Սակայն, երբ պաղեստինցի մահապարտներն անձնազոհության գնով պատասխան են տալիս իսրայելական զորքերի պատժիչ գործողություններին, եւ դրանով հետեւողականորեն սրվում է իսրայելա-պաղեստինյան հակամարտության լարվածությունը, ապա դրա սրումը նրանց համար կարեւոր նշանակություն է ձեռք բերում։ Ահա թե ինչու միջազգային ուժերը ԱՄՆ-ի գլխավորությամբ պաղեստինցիներին մշտապես խոստումներ են տալիս եւ կեղծ խոստումներով փորձում ապակողմնորոշել նրանց։

Եթե մի պահ ընդունենք, որ «ժամանակավոր պաղեստինյան պետության ստեղծումը» որպես խոստում կեղծ չէ, ապա առնվազն խայտառակություն է։ Այն առումով, որ ժողովուրդների համար կենսական նշանակության հարցերը ժամանակավոր լուծում չեն ենթադրում։ Պաղեստինցիների պարագայում ոչ միայն այդպիսի լուծում է առաջադրվում, այլեւ միջազգային պրակտիկայում իբրեւ աննախադեպ երեւույթ շրջանառության մեջ է դրվում ժամանակավոր պետության գաղափարը, որպեսզի իսրայելա-պաղեստինյան լարվածությունը թուլացնելու միջոցով ստեղծվեն հակաիրաքյան պատերազմի անհրաժեշտ նախադրյալները։

Այլ կերպ՝ լարվածության թուլացումը եւ հատկապես հակամարտող կողմերի միջեւ ժամանակավոր հրադադարի հաստատումը ԱՄՆ-ի համար Իրաքի դեմ պատերազմական գործողություններ սկսելու անհրաժեշտ նախապայման է։ Ակնհայտ է, որ հրադադարի հաստատման դեպքում իսրայելա-պաղեստինյան լարվածությունը դադարում է հակաիրաքյան պատերազմի խոչընդոտ հանդիսանալ, այս պայմաններում միանգամայն վերանում է «ժամանակավոր պաղեստինյան պետություն» ստեղծելու անհրաժեշտությունը եւ օրակարգ է մտնում պաղեստինցիների նախապատերազմյան ստատուս-քվոն վերականգնելու հարցը։

Ուրեմն «ժամանակավոր պաղեստինյան պետություն» ստեղծելու առաջարկի հիմքում Իսրայելի եւ Պաղեստինի միջեւ ժամանակավոր հրադադարի ապահովման առաջադրանքն է։ Ինչ վերաբերում է հակաիրաքյան պատերազմի այլ խոչընդոտներին, որոնց թվում նշվում են ԱՄՆ-ի դաշնակիցները, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը, Ռուսաստանի եւ Չինաստանի ներկայությունն այդ խորհրդի կազմում, Իրաքի անմիջական հարեւաններն ու Արաբական լիգան, ապա այդ դաշնակիցներից Եվրամիության երկրների մի մասը Իտալիայի գլխավորությամբ հետզհետե համակերպվում է պատերազմի մտքի հետ։ Թեեւ Ֆրանսիան եւ Գերմանիան շարունակում են դիմադրել, սակայն նրանց ոչ այնքան Իրաքն է հուզում, որքան հակաիրաքյան պատերազմի ավարտին միակողմանի որոշումներ կայացնելու եւ դրանք իր դաշնակիցներին պարտադրելու ԱՄՆ-ի հնարավորությունների աննախադեպ ընդլայնումը։

Սա Իրաքի դեմ պատերազմի հարցում ԱՄՆ-ի հետ սակարկելու պատրաստակամություն է ենթադրում, իսկ Ռուսաստանը Պանկիսի կիրճում չեչեն ահաբեկիչների առնչությամբ արդեն սկսել է սակարկել, ինչի մասին վկայում են ՌԴ պաշտպանության նախարար Սերգեյ Իվանովի՝ Վաշինգտոնում արած վերջին հայտարարությունները։ Սա ռուս-չինական ռազմավարական դաշինքին մեծապես զրկում է Իրաքի դեմ պատերազմի հարցում ԱՄՆ-ին դիմադրելու կարողություններից, այսպիսով դիմադրության առումով Չինաստանը մեն-մենակ է մնում, որին Մերձավոր Արեւելքից բաժանում են հազարավոր կիլոմետրեր։

Այս ամենն, ինչ խոսք, չի կարող Իրաքի դեմ պատերազմը կանխելու առումով չթուլացնել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի դիրքերը։ Թերեւս պատահական չէ, որ ռազմական միջամտության բոլոր ձեւերը, ինչպես նաեւ ձեւավորված իշխանությունները զինուժի միջոցով տապալելը միանգամայն հակասում են ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի դրույթներին, իսկ ԱՄՆ-ն Իրաքի դեմ պատերազմ սանձազերծելու վճռականությամբ ամեն կերպ փորձում է Անվտանգության խորհրդի հետ նաեւ ՄԱԿ-ը ծառայեցնել իր շահերին, ակնկալելով նրանց եթե ոչ աջակցությունը, գոնե հավանությունը։

Այս ամենը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ Իրաքի դեմ պատերազմի հարցում ՄԱԿ-ը ԱՄՆ-ի համար լուրջ խոչընդոտ չէ, իսկ Եվրամիությունը, Ռուսաստանը եւ Չինաստանը, անկախ սակարկելու պատրաստակամությունից կամ դիմադրության առումով մենակ մնալու հանգամանքից, այն ուժը չեն, որ ի վիճակի լինեն կանխել պատերազմը։ Դա վեր է նրանց կարողությունից, քանի որ նրանք չեն կարողանում որպես ինքնուրույն բեւեռ դրսեւորվել։ Դա քաջ գիտակցում են Վաշինգտոնում։ Թերեւս այդ գիտակցությամբ էլ, անտեսելով այլ երկրների հակազդեցությունը, ամերիկացիները զարկ են տալիս հակահրթիռային վահանի ստեղծման աշխատանքներին, միակողմանիորեն հրաժարվում են ճանաչել 1972-ին բալիստիկ հրթիռների վերաբերյալ ստորագրված Ռազմավարական սպառազինությունների կրճատման պայմանագիրը եւ ամեն կերպ հակադրվում են Միջազգային քրեական դատարանին, որպեսզի պատերազմական ոճիրներ գործելու դեպքում ապահովեն ամերիկյան զինվորների անձեռնմխելիությունը։

Այսպիսի իրավիճակում սպասել, որ ԱՄՆ-ը հակաիրաքյան պատերազմի առնչությամբ հաշվի նստի Իրաքի անմիջական հարեւանների եւ Արաբական լիգայի երկրների բացասական կարծիքի հետ, իրատեսական չէ։ Ի վերջո, այդ հարեւանների մեծ մասը ԱՄՆ-ի դաշնակիցներն են, իսկ լիգայի երկրներում մեծապես իշխում են ամերիկամետ վարչակարգեր։ Ավելին, դաշնակիցների հետ ԱՄՆ-ից տնտեսական, քաղաքական եւ ռազմական կախվածության մեջ են նաեւ վերոհիշյալ երկրները։

Իրաքի դեմ պատերազմ սանձազերծելու պաշտոնական Վաշինգտոնի վճռականությունը եւ նրա նկրտումներին հակադրվելու միջազգային հանրության անզորությունը հակաիրաքյան պատերազմը դարձրել են անխուսափելի։ Թերեւս պաղեստինցի մահապարտներն են, որ ինքնասպան գործողություններով իսրայելա-պաղեստինյան լարվածությունն ակամա սրելիս Իրաքի գլխին կախված ամերիկյան վտանգը եթե չեն կանխում, գոնե մասնակի սահմանափակելով պատերազմական գործողություններ իրականացնելու ԱՄՆ-ի հնարավորությունները՝ որոշակիորեն նպաստում են այդ գործողությունների թեկուզ ժամանակավոր հետաձգմանը։

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

ՌՈՒՍ-ՎՐԱՑԱԿԱՆ ԼԱՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Վրացիներն ահաբեկիչներին Պանկիսից քշում են Ինգուշիա

Շեւարդնաձեն հաստատ կմեկնի Քիշնեւ՝ հանդիպելու Պուտինին

Վրաստանի իշխանությունները երեկ հայտարարել են, որ Թբիլիսին մտադիր չէ երկրի տարածքում գտնվող ահաբեկչական խմբավորումներին խոչընդոտել անցնելու ռուսական տարածք։ «Վրացական կողմը նպատակահարմար կերպով ազատվում է զինված անկոչ հյուրերից, որոնք Վրաստան են անցել Ռուսաստանից», «Ինտերֆաքսը» մեջբերում է Վրաստանի պետանվտանգության փոխնախարար Լաշա Նացվլիշվիլու խոսքերը։ «Թբիլիսիում չեն փորձում արգելել չեչենների վերադարձը հայրենիք։ Եթե գելաեւականները հասել են ռուս-վրացական սահմանը, ուրեմն դա արդեն Ռուսաստանի խնդիրն է», ասել է Նացվլիշվիլին։

Ռուսական կողմը միանշանակ պատասխան չի տալիս հարցին, թե ի՞նչ ճանապարհով են ահաբեկիչները Պանկիսից անցել Ինգուշիա։ Ըստ ՌՏՌ հեռուստաընկերության, Մոսկվայում չեն բացառում, որ ահաբեկիչներին Ինգուշիա են հասցրել վրացական ուղղաթիռներով, այս ծառայության դիմաց պաշտոնական Թբիլիսին ուղղաթիռի յուրաքանչյուր չվերթի համար ստացել է հինգ հազար դոլար։ Ավելորդ չէ հիշեցնել, որ 2001 թ. աշնանը Գելաեւի մոտ 500 հոգանոց ավազակախումբը Պանկիսից Աբխազիայի Կոդորի կիրճ հասցրին Վրաստանի պետանվտանգության եւ ՆԳ նախարարության մեքենաները։ Մեկ այլ վարկածի համաձայն, Պանկիսից ահաբեկիչներն անցել են Հյուսիսային Օսիա, ապա Ինգուշիա՝ Չեչնիա հասնելու նպատակով։

Ռուսական կողմը միանշանակ պատասխան չի տալիս մեկ այլ հարցի. ինգուշական Գալաշկի բնակավայրի մոտ ոչնչացված մոտ 70 գրոհայինները Ռուսլան Գելաեւի՞, թե՞ Աբդուլ Մալիքի ավազակախմբից են։ Գալաշկի բնակավայրի շրջանում մարտերը շարունակվում են արդեն մի քանի օր, օպերացիան ղեկավարում է ՌԴ ԶՈւ գլխավոր շտաբի պետ Ան. Կվաշնինը։ Ահաբեկիչներին հաջողվել է ցած գցել ռուսական ուժերի «Մի-24» ուղղաթիռը, երկու օդաչուները, ինչպես նաեւ ութ ռուս զինվորներ սպանվել են։ «Ինտերֆաքսը» նշում է, որ ծուղակն ընկած գրոհայինների մեջ է նաեւ Գելաեւը։ «Նովոստին» հաղորդում է, որ ծուղակն ընկած ավազակախումբն Աբդուլ Մալիքինն է, շուրջ 300 հոգի՝ հիմնականում վահաբականներ, որոնք բազավորվել էին Պանկիսում։

«Հետաքրքիր է, հիմա ի՞նչ է ասելու Շեւարդնաձեն։ Վրաստանում ավազակներ չկա՞ն։ Սա վերջին ավազակախումբը չէ, որ անցնում է ռուսական սահմանը։ Գրոհայինները դեռեւս նստած են այնտեղ՝ Վրաստանում», երեկ վրդովված ասել է Պետդումայի նախագահ Գ. Սելեզնյովը։

Շեւարդնաձեն երեկ հույս է հայտնել, որ ԱՊՀ գագաթաժողովի շրջանակներում կառուցողական երկխոսություն կունենա Պուտինի հետ։ Վրաստանի արտգործնախարար Ի. Մենաղարիշվիլին նշել է, թե Շեւարդնաձե-Պուտին քիշնեւյան հանդիպման ընթացքում վրացական կողմը շեշտադրումներ կանի Աբխազիայի հակամարտության կարգավորման վրա՝ վրաց-ռուսական հարաբերությունների բարելավման ենթատեքստում։

Մենաղարիշվիլու հայտարարությունն ակնարկ է, որ Աբխազիայի հարցում ռուսական կողմի առավել մեղմ եւ կառուցողական դիրքորոշման դեպքում Թբիլիսին պատրաստ է հնարավոր միջոցներով կանխել Պանկիսի կիրճից ահաբեկիչների ներթափանցումը Ռուսաստան։

Թ. Հ.

Ռուս-ամերիկյան սակարկություն Իրաքի հարցում

Չի անտեսվում նաեւ Վրաստանը

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդն ամենամոտ ժամանակներս կարող է ընդունել Իրաքին վերաբերող խիստ բանաձեւ։ Ռուսաստանի ԱԳՆ-ից «Իզվեստիայի» ստացած տվյալներով, դրա ընդունմանը հազիվ թե խանգարեն Ռուսաստանը եւ Չինաստանը, որոնք դեռ վերջերս դեմ էին նման բանաձեւին։ Միակ տարբերությունն այն է, որ նոր բանաձեւի հեղինակը ոչ թե ԱՄՆ-ն է, այլ՝ Մեծ Բրիտանիան։

Առավել էականն այն է, որ ամերիկացիները վերջին օրերին սկսել են «ըմբռնումով մոտենալ Ռուսաստանի մտահոգություններին» ինչպես Իրաքի, այնպես էլ Վրաստանի հարցերում։ Ըստ «Իզվեստիայի», այն տպավորությունն է ստեղծվում, թե ամերիկացի եւ ռուս դիվանագետներն արդեն քննարկում են ոչ թե հակաիրաքյան մոտալուտ ռազմական գործողությունը, այլ դրա հետեւանքները։ Կողմերն արդեն փոխզիջումներ են անում։ Դրանցից մեկը Մեծ Բրիտանիայի պատրաստած բանաձեւի նոր տեքստն է։ Մոսկվայում այդ երկրի դեսպան Ռոդերիկ Լայնը չորեքշաբթի օրը հայտարարեց, թե «բանաձեւի առթիվ Ռուսաստանի եւ Մեծ Բրիտանիայի դիրքորոշումներն ավելի ու ավելի են մերձենում»։

ՌԴ ԱԳՆ անանուն աղբյուրը խոստովանել է, որ Իրաքի նախագահ Սադդամ Հուսեյնի ճակատագիրը գրեթե ոչ ոքի չի հուզում։ «Անհամեմատ կարեւոր է, թե ինչ կպատահի Իրաքին եւ որքանով կպահպանվեն մեր տնտեսական ու քաղաքական շահերն այդ երկրում», ասել է նա։

Բանաձեւի անգլիական տարբերակը որքան էլ չափված-ձեւված լինի, չի կարող դրույթ չպարունակել ՄԱԿ-ի հանդեպ անհնազանդության համար Իրաքին ռազմական գործողությամբ պատժելու վերաբերյալ։ Սա ԱՄՆ-ի պահանջն է։ Մնում է պատշաճ ձեւակերպում տալ դրան, որպեսզի Մոսկվան չառարկի։

Արեւմուտքի վերլուծաբանները համոզված են, որ Մոսկվան արդեն «հաշիվ է ներկայացրել» Վաշինգտոնին՝ բանաձեւի օգտին քվեարկելու խոստման դիմաց։ Եվ Վաշինգտոնն էլ իբր արդեն համաձայնել է։ Խոսքն առաջին հերթին Ռուսաստանի 7 մլրդ դոլարանոց պարտքի մասին է, որի վճարումն ԱՄՆ-ի միջնորդությամբ պետք է կատարեն Իրաքի նոր իշխանությունները։ Ռուսաստանի երկրորդ պահանջն Իրաքի նավթարդյունաբերության զարգացման ծրագրերին մասնակցելու երաշխիքների ապահովումն է, ներառյալ ռուսական ընկերությունների վերջերս կնքած պայմանագրերի կատարումը։ Երրորդ պահանջը Ռուսաստանի մասնակցությունն է ՄԱԿ-ի «Նավթ՝ պարենի դիմաց» ծրագրին։

Բայց սա էլ ամբողջը չէ։ Սադդամ Հուսեյնին «հանձնելու» դիմաց Ռուսաստանն ամերիկացիների ըմբռնումն է ակնկալում նաեւ «Վրաստանի խնդրում»։ Ըստ երեւույթին Մոսկվան արդեն որոշ արդյունքի է հասել, քանի որ վերջին օրերին ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը սկսել է նոր ձեւակերպումներով հանդես գալ ռուս-վրացական հարաբերությունների առնչությամբ։ «Ռուսաստանն ինքը պետք է որոշում ընդունի, թե ինչ է անելու սեփական անվտանգության ապահովման համար։ Ես մտադիր չեմ խրատներ կարդալ ռուսներին», մասնավորապես ասել է նա։ Դատելով ըստ ամենայնի, քաղաքական առեւտուրն արդեն պտուղներ է տալիս։

Չինաստանը եւս փոխել է վերաբերմունքն Իրաքի հանդեպ։ Կիսապաշտոնական «Չայնա դեյլի» թերթը, որը 2-րդ ազդեցիկ հրատարակությունն է Կոմկուսի խոսափող «Ժենմին ժիբաոյից» հետո, չորեքշաբթի օրը զետեղեց Սադդամ Հուսեյնին ուղղված խմբագրական, որով նրան պարտավորեցնում է կատարել ՄԱԿ-ի տեսուչների հետ գործակցելու խոստումը, այլապես ամերիկացիներն Իրաքի վրա հարձակվելու «օրինական առիթ» կունենան։

Անցյալում Չինաստանը նման կտրուկ ձեւով խորհուրդներ չէր տվել Իրաքին։ 1991 թ. Անվտանգության խորհրդում նա դեմ էր քվեարկել հակաիրաքյան պատերազմը հիմնավորող բանաձեւերի մեծ մասին, իսկ պատերազմից հետո՝ հակաիրաքյան պատժամիջոցներին։

Բայց այսօր ՉԺՀ-ն գործարար է դարձել եւ չի ուզում ամերիկացիների հետ գժտվել Տեխասում ԱՄՆ եւ ՉԺՀ նախագահներ Ջորջ Բուշի եւ Ցզյան Ցզեմինի հանդիպումից մեկ ամիս առաջ։ Բացի դրանից, ԱՄՆ-ը վերջերս ՉԺՀ-ին գոհացրեց «միջազգային հակաահաբեկչական պայքարում համագործակցելու» համար, ինչպես նաեւ ահաբեկչական կազմակերպությունների «սեւ ցուցակի» մեջ մտցրեց Արեւելյան Թուրքեստանի իսլամական շարժումը, որը փորձում է Չինաստանից անջատել Սինցզյանի նահանգը։

Պ. Բ.

Մշակույթ

Էգոյանական եւ «Արարատյան» օրեր

Համոզված էի, որ «Արարատ» ֆիլմի ցուցադրությունը Երեւանում պետք է մշակութային (եւ ոչ միայն) հզոր իրադարձություն դառնար: Ու ես համաձայն եմ կինոգետ Զավեն Բոյաջյանի այն խոսքին, թե՝ դառը տեսարան էր «Մոսկվա» կինոթատրոնում «Արարատի» պրեմիերայի օրը (երբ ֆիլմը ցուցադրվում էր կինոաշխարհի մասնագետների եւ լրագրողների համար): Սակայն դա ոչ միայն կինոգետների եւ լրագրողների մեղքն էր, այլ «Արարատի» ցուցադրության կազմակերպիչների:

ՀՀ մշակույթի նախարարությունն այս դեպքում պարզապես արել էր ամենանվազագույնը. ֆիլմի ցուցադրություն էր կազմակերպել եւ երեւան էր հրավիրել «Արարատի» բեմադրիչին ու գլխավոր դերակատարներից մեկին՝ Արսինե Խանջյանին: Ուղղակի զարմանալի է: Թուրքերն այնպիսի խուճապի մեջ են այս ֆիլմի առիթով, որ հսկայական գումարներ են ծախսում, կինոաշխարհի ամենավառ աստղերին են փորձում հրավիրել «Աթաթուրք» ֆիլմի նկարահանումների համար: Մենք ավելին պետք է անեինք, քան արվեց:

Չնայած այս ամենին, «Արարատի» ցուցադրությունը եւ Ատոմ Էգոյանի մեծարումն իրականացվեց պետական ամենաբարձր մակարդակով:

ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի սեպտեմբերի 20-ի հրամանագրով ազգային մշակույթի եւ կրթության բնագավառներում ներդրած նշանակալի ավանդի համար Ատոմ Էգոյանը պարգեւատրվեց Մովսես Խորենացու մեդալով: Սեպտեմբերի 23-ին հանրապետության նախագահը պետական բարձր պարգեւը հանձնեց Ատոմ Էգոյանին, իսկ նրան եւ կնոջը՝ Արսինե Խանջյանին՝ նաեւ Հայաստանի Հանրապետության կացության հատուկ կարգավիճակի անձնագրեր:

Առավել մեծ շուքով անցավ «Արարատի» պաշտոնական ցուցադրությունը սեպտեմբերի 23-ին, «Մոսկվա» կինոթատրոնում, որին մասնակցում էին ՀՀ նախագահը, ԱԺ նախագահը, ՀՀ վարչապետը, նախարարներ, մշակույթի, արվեստի մեր երկրի ամենաճանաչված այրերը:

Ֆիլմի ցուցադրությունից հետո մենք զրուցեցինք ճանաչված արվեստագետների եւ կինոգետների հետ:

Կինոբեմադրիչ Ալբերտ Մկրտչյանն այն կարծիքին է, որ սա բացարձակ գործ է Հայոց ցեղասպանությունն աշխարհին ներկայացնելու առումով: «Մենք գուցե ուրիշ որակի, ուրիշ կարգի ֆիլմի էինք սպասում: Չէ՞ որ մենք այլ որակի ֆիլմերով, արվեստի գործերով էինք դաստիարակվել: Սակայն ինձ անչափ զարմացրեց Ատոմի այս մեկնաբանությունը: Մեծ հարգանք ունեմ իր նկատմամբ: Մեկ տարի առաջ, Սերգեյ Փարաջանովի թանգարանում Ատոմն ասաց. «Ես պաշտում եմ Հենրիկ Մալյանին եւ նրան կինոյի մեծագույն վարպետներից մեկն եմ համարում»: Մի՞թե այս խոսքերի հեղինակը մեծ արվեստագետ չէ: Մեծ է, շատ մեծ»:

«Արարատ» ֆիլմի անչափ հետաքրքրական մեկնաբանություն արեց արվեստի եւ մշակույթի մեր ճանաչված մեկնաբաններից մեկը՝ Նարինե Թուխիկյանը.

«Ատոմ մի փոքրիկ միավոր, որ կարող է հզոր պայթյուն առաջացնել եւ տակնուվրա անել ամբողջ աշխարհը: Ատոմ Էգոյան՝ մեկ միավոր հայության մեջ, որը 2002-ին տակնուվրա արեց մարդկության ազնիվ կեսի հոգիները եւ խաթարեց մյուս կեսի անդորրը, որը հարաբերականորեն հաստատվել էր 1915 թ. ի վեր, թեպետ չէր իրականացել նրանց տենչը՝ բնաջնջել հայերին, թողնելով մեկին իբրեւ թանգարանային նմուշ: Այնուամենայնիվ, նրանց գոհացրել էր իրենց կատարած գործը՝ միլիոնավոր հայերի եղեռնը, եւ կտրել էր հայերի արյան համը եւ 20-րդ դարասկզբից մինչեւ հիմա մուղամի ելեւէջների ներքո հանգիստ մարսում էին այն: Ճիշտ է, ժամանակ առ ժամանակ նրանց մարսողությանը խոչընդոտում էին հայության անսասան կամքը Հայ դատի արդարացի լուծման համար, հայկական դիվանագիտության քայլերն այս հարցում, աշխարհի տարբեր երկրների իշխանությունների պարսավանքները: Ինչեւէ, վերջին ակորդը եղավ այս տարի Կաննի կինոփառատոնում ներկայացված Ատոմ Էգոյանի «Արարատ» ֆիլմը: Թուրքերը հասկացան, որ ֆիլմի ժանրը ամենից ազդեցիկն է եւ մասսայականը, մասսայական, ինչպես իրենց ձեռքով իրականացված եղեռնը, որ ֆիլմի ազդեցությունը հասարակական կարծիքի վրա շատ զորավոր է, գուցե ավելի, քան նույն այդ հասարակական կարծիքի վրա սենատների եւ կոնգրեսների ընդունած 1915 թվականի

եղեռնը դատապարտող բանաձեւերը, քան գրված եւ գրվելիք հոդվածները ու հաստափոր գրքերը, քան ակադեմիական ժողովները... Ֆիլմը ատոմային պայթյունի միաժամանակյա էֆեկտը կարող է ունենալ աշխարհի բոլոր անկյուններում, դրա համար էլ այն պետք էր բոյկոտել: Սա մեղավորի հոգեբանությունն է, որը վախենում է ճշմարտությունից եւ հիստերիկ քայլերի դիմում՝ այսօրվա սերնդի վրա բարդելով անցյալի մեղքը եւ մեկընդմիշտ փակելով ներկայի եւ ապագայի դռներն իր ժողովրդի համար:

Իսկ Ատոմ Էգոյանն ընդամենը արել է իր գործը՝ իբրեւ հայ եւ իբրեւ ռեժիսոր: Իբրեւ ռեժիսոր նա ֆիլմ է նկարահանել, իբրեւ հայ կատարել է իր պարտքը՝ ընդվզել մեր մեծ ծնողների եւ մեծ հայրենիքի հանդեպ կատարված ոճրագործության դեմ: Նա դա արել է նաեւ մեր փոխարեն:

«Արարատը» առավել է, քան ֆիլմը, առավել, քան լեռը, քան հիշողությունը: Սա մեր ցավն է եւ միաժամանակ մեր փրկությունը, ապագային տանող միակ եւ աներկբա ճանապարհը: «Արարատը» մեր համար նույն նպատակն է, նույն արժեքը, աշխարհի որ անկյունում էլ ապրենք, ինչ գործի տեր էլ լինենք, որքան դրամ էլ ունենանք մեր գրպանում: Որտեղ էլ որ լինենք, ամեն առավոտ մենք տեսնում ենք Արարատը: Ասեք, որ այդպես չէ: Այդպես է: Աշխարհի տարբեր երկրներում ապրող իմ ընկերները, երբ պնդում էին, թե Արարատն իրենց տան դիմացն է, ես մտածում էի, որ նրանք խենթ են:

- Արարատը ինչպե՞ս կարող է երեւալ Բոստոնի իր տնից կամ Մելբուռնի գրասենյակի պատուհանից:

Ոչ: Արարատը Երեւանի իմ տան դիմացն է:

Այդ ես եմ ամեն Աստծո օր պարտվում նրան եւ ուժ առնում նրանից: Ես հետո հասկացա, որ Արարատը մեզանից ամեն մեկի բիբերի մեջ է, մեզանից ամեն մեկի ուղեղի մեջ, սրտի մեջ, արյան մեջ:

Արարատը ավելին է, քան լեռը: Արարատը հիվանդություն է, որից ազատվելու համար պետք է հասնես, անցնես եւ տունդ կառուցես նրանից անդին: Հայի համար նպատակ է Արարատը, ուխտ, իսկ ճշմարիտ հայի համար ամեն օրը նպատակին հասնելու մի հանգրվան:

Արարատը նաեւ Ատոմի նպատակն է: Այն, ինչ արեց Ատոմ Էգոյանը, դուրս է ֆիլմի զուտ գեղարվեստական սահմաններից: Ատոմի «Արարատը» ավելին է, քան ֆիլմը, քան գեղարվեստական արժեքը: Ատոմի «Արարատը» ճշմարտությունն է, որի համը չեկավ Արարատը մեզնից առեւանգածների քիմքին: Եվ հենց այստեղ Ատոմը հաղթեց:

Հիմա նժարների վրա «Արարատն» է եւ հակա«Արարատը»: Մի կողմից Ատոմի, ձեր, իմ, աշխարհասփյուռ հայության եւ երկնքից մեզ նայող միլիոնավոր զոհերի կյանքի պատմության, եղերական ճակատագրի եւ Արարատից այն կողմ մնացած մեր հայրենիքի ճշմարտությունն է, մյուս կողմից փողով սարքվող ճշմարտությունը: Բայց փողով սուտը ճշմարտություն չի դառնա:

Մենք պետք է դիտենք ֆիլմը: Այն մեր մասին է: Մենք պետք է դիտենք եւ երախտապարտ լինենք, որ այսպիսի ֆիլմ կա: Եվ որքան դաժան լինի վերհուշը, այնքան մենք ուժեղ պիտի զգանք մեզ: «Արարատը» մեզ պետք է գոտեպնդի եւ միավորի: «Արարատը» մեր ֆիլմն է: Մեր արժանապատվությունն է «Արարատը», մեր կարոտը: Ի միջիայլոց, հայերենը միակ լեզուն է, որ ունի «կարոտ» բառը: Դուք, ես, աշխարհասփյուռ մեր հայրենակիցները մեկմեկու կապված ենք կարոտով, եւ այդ կարոտի սյունը Արարատն է, որին պիտի հասնենք միասին»:

«Սեպտեմբերի 23-ին «Արարատի» պաշտոնական ցուցադրությունից հետո զրուցեցինք Ատոմ Էգոյանի եւ Արսինե Խանջյանի հետ:

- Ինչպե՞ս եք զգում ձեզ այս օրերին Երեւանում:

- Կաննի կինոփառատոնի ժամանակ 10-15 րոպե ծափահարում էին այս ֆիլմին: Սակայն այստեղի ընդունելությունն ինձ անչափ հուզեց, թեեւ չէի ասի, որ շատ հուզառատ մեկն եմ:

- Դուք հայ ժողովրդի համար անչափ կարեւոր մի հարցի եք անդրադարձել: Սակայն Ձեր վերաբերմունքը մի փոքր այլ է:

- Ոչ ոք ինձ չի հուշել անելիքս, եւ իմ աշխատանքն անձնական մոտեցում է: Ես շատ եմ պրպտել փաստաթղթերը, որոնել եմ ամենուր: Ամեն դեպքում փորձել եմ չշեղվել ճանապարհից: «Արարատը» պատմում է իմ ինքնության, իմ «ես»-ի մասին: Որքան էլ ոմանք փորձեն թելադրել, թե իմ ֆիլմն ինչպիսին պիտի լիներ, դա միանգամայն անօգուտ է եւ ոչ մեկին պետք չէ: Եթե իրենք վստահ են, որ գործն այլ կերպ եւ ավելի լավ կանեն՝ թող փորձեն: Ես նրանց հաջողություն եմ մաղթում:

Երբ Ատոմի հետ մեր զրույցի ժամանակ փոքր-ինչ խանգարում էր լեզուն, ապա տիկին Արսինեն հիանալի հաղորդակցվում էր հայերենով:

- Ես անչափ ուրախ եմ, որ Հայաստանի Հանրապետության անձնագիր ունեմ,- ասաց արտիստուհին, երբ արդեն ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը նրան եւս հանձնել էր ՀՀ քաղաքացու հատուկ կարգավիճակի անձնագիր:- Լիբանանահայ էի, կանադահայ: Հիմա անչափ հպարտ եմ, որ հայաստանցի հայ եմ:

Չնայած առանձին մանր ու մժեղ թերացումներին եւ մեկնաբանություններին անցնող շաբաթը կարելի է էգոյանական, «Արարատ»-յան համարել: Այսպես պիտի լիներ ու եղավ:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԳՐԻՆԵՅՈՒ

Թումանյանի ընտանիքի նամականին

Երեկ Հայաստանի գրողների տան կլոր սրահում նախատեսված էր «Թումանյանի ընտանիքի նամականի» գրքի շնորհանդեսը: Սակայն այնքան շատ գրասեր ու թումանյանասեր էր ներկա, որ շնորհանդեսը փոխադրվեց մեծ դահլիճ:

Հայաստանի գրողների միության նախագահ Լեւոն Անանյանն անչափ կարեւորեց Թումանյանի թոռնուհի Իրմա Սաֆրազբեկյանի՝ գիրքը կազմողի եւ ծանոթագրությունների հեղինակի աշխատանքը: «Իսկապես նովելների մի ժողովածու է ստացվել, ասաց Լեւոն Անանյանը, նովելներ, որոնք կարդում ես մեծ հափշտակությամբ»:

Անահիտ Սահինյանը, Սվետլանա Խանումյանը, Արաքսյա Ավագյանը (Երեւանի Թումանյանի անվան դպրոցի մանկավարժ), Կառլեն Դալլաքյանը, Ազատ Եղիազարյանը, Արաքսի Սարյանը, Ֆրանկֆուրտի հայկական համայնքի ներկայացուցիչ Աշիկ Մայլեն կարեւորեցին այս հրատարակությունը:

«Այս գիրքը մեր ընտանիքի պատմությունը չէ սոսկ, ասաց Իրմա Սաֆրազբեկյանը: Հայաստանն է այստեղ, հայ ժողովուրդն՝ իր կարոտներով, երազանքներով, ցանկություններով, իր ամեն ինչով: Իհարկե, սա եղած նյութի մի մասն է միայն: Հնարավորության դեպքում առավել մեծածավալ ու բովանդակալից գիրք կարելի է հրատարակել»:

Ս. Գ.

Երեկ նշվեց լեզուների եվրոպական օրը

Երեկ Եվրոպայում նշվում էր լեզուների օրը: Սեպտեմբերի 26-ը լեզուների եվրոպական օր է հռչակվել դեռ անցյալ տարի Եվրախորհրդի եւ Եվրամիության նախաձեռնությամբ: Եվ ինչպես անցյալ տարի, այս տարի էլ այդ օրը նշվեց նաեւ Երեւանում: Վ. Բրյուսովի անվան Երեւանի պետական լեզվաբանական համալսարանն ու Հայաստանի գրողների միությունը համատեղ միջոցառում էին կազմակերպել: Լեզվաբանական համալսարանում վերջինիս ուսանողների եւ այլ բուհերի ու առհասարակ մտավորականության ներկայացուցիչների հետ հանդիպեցին օտարալեզու գրականությունից թարգմանություններ արած հայ գրողներ, որոնք անգլերենով, ֆրանսերենով, իտալերենով գործեր ներկայացրին:

Լ. Գ.

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Սիրո պոռթկումների ջատագովը

Ո՞ւմ չէ հայտնի, որ համաշխարհային գրականության մեջ չկա մի սկսնակ, որ ազդված չլինի նախորդներից: Այս առթիվ տեղին է նշել Հովհ. Թումանյանի «Խոսք սկսնակ բանաստեղծներին» հոդվածից հետեւյալ մեջբերումը. «...եթե ձեր տասնյոթ կամ քսանյոթ երգից մինը լավ լինի, դրանով էլ դարձյալ կենդանի կմնաք ձեր մայրենի գրականության մեջ»: Ուստի մեզ մնում է ջերմորեն ողջունել սկսնակ բանաստեղծ Յուրի Ղալաչյանի երգերի անդրանիկ ժողովածուն, որը լույս տեսավ վերջերս: Այն ունի հարազատ, տերյանական դասական տխրություն խորհրդանշող խորագիր՝ «Պաղ անձրեւ»: Ինչպես գիտենք, Վ. Տերյանը դեռ անցյալ դարի 20-ական թթ. այնպիսի դպրոց էր հիմնել, որի ականավոր ներկայացուցիչներից հետագայում դարձան գրեթե բոլոր տաղանդավոր բանաստեղծները՝ Գ. Սարյան, Գ. Էմին, Պ. Սեւակ, Հ. Սահյան, Վ. Դավթյան, Ս. Կապուտիկյան եւ ուրիշներ: Ու Տերյանի պոեզիան արվեստի համալսարան է նաեւ այսօրվա՝ 21-րդ դարի բանաստեղծների համար: Ղալաչյանի գրքում չկա «Մթնշաղի անուրջների» տրամադրությունը, այն է՝ աշնանային մելամաղձոտ տխրություն, երբեմն հուսաբեկ միայնություն, կորված սիրո ու իղձերի, տրտմաշուք հուշերի պատկերներ: Սակայն պաղ անձրեւն է օգնում բանաստեղծին կարոտախտով չտառապելու, սիրուց մինչեւ վերջ չայրվելու ու չմոխրանալու համար: Ու գուցե, բարեբախտաբար, նրա թախիծը չի վերածվում խտացված գույներով աշնանային տառապանքի, քանզի փոխադարձ սերն ի վերջո բերում է եւ ուրախություն, եւ հույս, եւ հավատ: Ղալաչյանի երգերը մեզ կանգնեցնում են այն կարեւոր ճշմարտության առջեւ, թե մարդկային հոգեկան գեղեցկության մասին նա կարող է լիիրավ երգելով, ով պահպանել է իր հոգեկան հմայքը, փորձության հորձանուտում հավասարիմ մնացել սեփական համոզմունքներին: Ահա ինչու բանաստեղծի կոչումը նա տեսնում է հոգում մշտապես պատասխանած սիրո ջատագովման մեջ («Քեզանից անկախ», «Դու՝ պարելու տենչ» եւ այլն): Նրա գրքում հիմնականում տեղ են գտել սիրո եւ բնության երգերը, որոնք ներկայացնում են մի ներդաշնակ ամբողջություն: Բնությունը նրա ստեղծագործական ներշնչումների անսպառ աղբյուրն է: Պարզ է, որ բանաստեղծն իր սիրած էակին պատկերում է հենց բնության ֆոնի վրա. «Դու արեւ, ես՝ հող, / Ու դու անընդհատ մնա ինձ հաղթող...»:

Ո՞րն է բանաստեղծի վառ ձգտումը: Մեղմորեն սիրել, միաժամանակ լինել սիրելի: Իսկ ցանկությու՞նը: Մնալ կյանքում սիրո գերին՝ դառնալով մերթ «նուրբ հովիկ», «մերթ ջինջ լուսին», «մերթ անվերջ այրվող», «վառվող մոմ»: Երգերի այս շարքում դրսեւորված է սիրո անպարտելի ուժը, նրա հաղթանակը մահվան հանդեպ («Քաղցր մի հուշ է պաշարել հոգիս», «Ես իմ կյանքին» եւ այլն): Նման հոգեբանությամբ բանաստեղծը կարող է լինել միայն պայծառատես՝ ավետելով բարին՝ «հույս ու հավատով սպասել վաղվան»: Այսինքն՝ մերժված սիրուն ու թախծին զուգահեռ՝ լույս արեւ ու հավատ: Այսպիսով, ինչպես տեսնում ենք, Ղալաչյանի բանաստեղծական արվեստի մեջ բնորոշը պարզությունն ու մեղմությունն է, խորապես ապրած զգացմունքների անմիջական դրսեւորումը: Նա օժտված է չափի նուրբ զգացումով ու պատկերավոր խոսքը չի չարաշահում անգամ այն դեպքում, երբ տխուր մտորում է կյանքից հեռանալու մասին: Ահա բանաստեղծի խոստովանանքը. Թե հանկարծ մի օր /Այնպես պատահի, որ ինձ չգտնեք, /Չանհանգստանաք, /Ոչ թե հեռացել, այլ գնացել եմ... /Մի՛ փակեք ճամփաս, թող այնպես գնամ, /Որ վերադառնամ...

ԺԱՆՆԱ ՍԱՀԱԿՅԱՆ,
բանասիրական գիտությունների թեկնածու

Մարզական

«Սպարտակն» անճանաչելի է դարձել

Ութ հանդիպումներով ավարտվեց չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարի 2-րդ տուրը: Ֆուտբոլասերները կրկին ականատես եղան գոլառատ հանդիպումների` 8 խաղում խփվեց 24 գնդակ: Արդյունավետությամբ հատկապես աչքի ընկան «Ռեալը», «Լիոնը», «Արսենալն» ու «Վալենսիան», ընդ որում վերջին երկու թիմերը խոշոր հաշվով հաղթեցին մրցակիցների դաշտում:

«A» խմբում հանդես եկող «Արսենալը» յուրօրինակ ռեկորդ սահմանեց` «Էյնդհովենի» դարպասը գրավելով արդեն 20-րդ վայրկյանին: Ընդ որում խաղը սկսել էին դաշտի տերերը: 4 րոպե անց հոլանդացիները կարող էին հավասարեցնել հաշիվը, սակայն սերբ լեգեոներ Կեժմանը չօգտագործեց գոլ խփելու հիանալի հնարավորությունը: Երկրորդ խաղակեսում «Արսենալի» ֆուտբոլիստները եւս 3 անպատասխան գնդակ ուղարկեցին դաշտի տերերի դարպասը:

«Բորուսիա»-«Օսեր» խաղում էլ առաջին գոլային լուրջ պահը ստեղծվեց խաղի առաջին րոպեին, սակայն Էվերտոնը վրիպեց: Իսկ ահա Կոլլերը 6-րդ րոպեին իր հնարավորությունը ձեռքից բաց չթողեց` առաջ մղելով «Բորուսիային»: Գոլից հետո դաշտի տերերը հետ քաշվեցին եւ թույլ տվեցին մրցակցին վտանգավոր մի քանի պահեր ստեղծել իրենց դարպասին, չնայած ֆրանսիացիներն այդպես էլ չկարողացան գոլ խփել: Իսկ ահա Ամորոզոն կրկնապատկեց հաշիվը: Միայն խաղավերջում «Օսերը» «թրջեց» հաշիվը:

Մոսկվայի «Սպարտակը» շարունակում է անհաջող ելույթները: Թիմն անճանաչելի է դարձել: Հերթական հարվածը թիմի հեղինակությանը հասցրեց «Վալենսիան»` Մոսկվայում 3-0 հաշվով պարտության մատնելով սպարտակցիներին: «Լիվերպուլի» ֆուտբոլիստներն էլ առայժմ ստվերում են: Առաջին տուրում «Վալենսիային» զիջելուց հետո, «Լիվերպուլը» սեփական հարկի տակ չկարողացավ հաղթել «Բազելին» (1-1):

«C» խմբում իր տպավորիչ ելույթներն է շարունակում չեմպիոնների ներկայիս գավաթակիր Մադրիդի «Ռեալը», որը սեփական հարկի տակ պարզապես ջախջախեց բելգիական «Գենկին»: Հարկ է նշել, որ «Ռեալի» կազմում բացակայում էին Ռոնալդոն, Զիդանը եւ Մակելելեն: «Գենկը» գրեթե մեկ խաղակես դիմադրեց, սակայն հետագայում չդիմացավ ճնշմանը:

Առայժմ իր հնարավորություններից ցածր է հանդես գալիս իտալական «Ռոման»: ԱԵԿ-ի հետ խաղի առաջին կեսում իտալացիները մեծ առավելություն ունեին, սակայն Կաֆուն, Էմերսոնը, Բատիստուտան, Մոնտելան չկարողացան գոլային պահերն իրացնել: Ընդմիջումից հետո արդեն հույն ֆուտբոլիստները կարող էին հասնել հաջողության, սակայն այս անգամ էլ Լակիսն ու Նացիսը դիպուկ չգտնվեցին:

«D» խմբում «Լիոնը» մեծ առավելությամբ հաղթեց «Ռուսենբորգին» (5-0), իսկ «Ինտերի» եւ «Այախսի» մրցավեճի ելքը վճռեց դաշտի տերերի արգենտինացի լեգեոներ Էռնան Կրեսպոյի խփած միակ գնդակը:

Ներկայացնում ենք խաղերի համառոտ վիճակագրությունը.

«A» խումբ

«Բորուսիա» Դ.-«Օսեր»` 2-1

1-0` Կոլլեր (6), 2-0` Ամորոզո (78), 2-1` Մվարուվարի (83):

«Էյնդհովեն»-«Արսենալ»` 0-4

Ժիլբերտո Սիլվա (1), Յունգբերգ (66), Անրի (81, 90):

«B» խումբ

«Սպարտակ»-«Վալենսիա»` 0-3

Անգուլո (6), Միստա (71), Խուան Սանչես (85):

«Լիվերպուլ»-«Բազել»` 1-1

1-0` Բարոշ (34), 1-1` Ռոսսի 42):

«C» խումբ

«Ռեալ»-«Գենկ»` 6-0

Սոկրա (44, ինքնագոլ), Սալգադո (45), Ֆիգու (55` 11 մ), Գուտի (64), Սելադես (74), Ռաուլ (76):

ԱԵԿ-«Ռոմա»` 0-0

«D» խումբ

«Լիոն»-«Ռուսենբորգ»` 5-0

Կարյեր (6), Վերել (26, 45), Անդերսոն (34), Լույինդուլա (75):

«Ինտեր»-«Այախս»` 1-0

Կրեսպո (75):

Մրցաշարային աղյուսակներ

«A» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արսենալ	2	2	0	0	6-0	6
2. Բորուսիա	2	1	0	1	2-3	3
3. Օսեր	2	0	1	1	1-2	1
4. Էյնդհովեն	2	0	1	1	0-4	1

«B» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Վալենսիա	2	2	0	0	5-0	6
2. Բազել	2	1	1	0	3-1	4
3. Լիվերպուլ	2	0	1	1	1-3	1
4. Սպարտակ	2	0	0	2	0-5	0

«C» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ռեալ	2	2	0	0	9-0	6
2. ԱԵԿ	2	0	2	0	0-0	2
3. Ռոմա	2	0	1	1	0-3	1
4. Գենկ	2	0	1	1	0-6	1

«D» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ինտեր	2	1	1	0	3-2	4
2. Լիոն	2	1	0	1	6-2	3
3. Այախս	2	1	0	1	2-2	3
4. Ռուսենբորգ	2	0	1	1	2-7	1

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկոոպը հրավիրում է աճուրդի

Այն տեղի է ունենալու 2002 թ. հոկտեմբերի 8-ին, ժամը 12.00-ին, Հայկոոպի շենքում

հասցեն` ք. Երեւան, Խանջյան 13

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

Հ/հ	Վաճառվող գույքի անվանումը	Հասցեն գտնվելու վայրը	Վաճառքի մեկն. գինը (հազ. դրամ)	Աճուրդի մասնակց. վճարի չափը (հազ. դրամ)
1.	Երեւանի թիվ 6 շուկա	Կարապետյան 29	60000 ԱՄՆ դոլար համ.	3000 ԱՄՆ դոլար համ.
2.	«Էլաստիկ հումք» ՍՊԸ բաժնեմասերը	ք. Երեւան Կարմիր բլուր	4250.0	212.5
3.	«Արտաշատի հանրային սնունդ» ՍՊԸ			
	Ավտոմեքենա ԿԱՎԶ-664	ք. Արտաշատ	41.3	2.1
	Ավտոմեքենա ԿԱՎԶ-664	-	55.1	2.8
	Ավտոմեքենա ԶԻԼ-130	-	41.2	2.1
	Ավտոմեքենա ԵՐԱԶ-76213	-	46.0	2.3
	Ավտոմեքենա ԵՐԱԶ-76213	-	45.9	2.3
	Ավտոմեքենա ՊԱԶ-37421	-	71.2	3.6
	Ավտոմեքենա ԳԱԶ-5204	-	20.6	1.0
	Ավտոմեքենա ԳԱԶ-5312	-	64.2	3.2
	Ավտոմեքենա ԳԱԶ-5201	-	25.3	1.3
	Ավտոմեքենա ԳԶՍԱ-37211	-	48.2	2.4
4.	«Ստեփանավանի հ/սնունդ» դ/ճ			
	Ռեստորան «Երեւան»	Ք. Ստեփանավան	2846.0	142.3
	Ճաշարան քարից	գ. Գեր-Գեր	2163.5	108.2
	Ճաշարան քարից	գ. Ուռուտ	1403.5	70.2
	Ճաշարան քարից	գ. Կուրթան	1526.5	46.0
	Տաղավար «Լալվար»	ք. Ստեփանավան	619.0	31.0
	Ճաշարան քարից	գ. Ագարակ	981.5	49.0
	Ճաշարան քարից	գ. Սվերդլով	981.5	49.0
	Թիվ 1 ճաշարան-խինկալի	ք. Ստեփանավան	154.0	7.7
	Ճաշարան-տաղավար	գ. Հոփարձի	600.0	30.0
	Գյուլագարակի տաղավար	գ. Գյուլագարակ	650.0	32.5
	Տաղավար Լոռի-Բերդ	գ. Լոռի-Բերդ	2000.0	100.0
	Կրպակ տաղավար (ք. Ստեփանավան)	Աշոտաբերդի թաղ	80.0	4.0
	Տաղավար Աշոտաբերդ	ք. Ստեփանավան	420.0	21.0
	Տաղավար ճաշարան	Պուշկինի լեռն.	2986.0	149.3
	Թիվ 2 պահեստ	ք. Ստեփանավան	263.0	13.0

Աճուրդը կայանալու է դասական եղանակով

Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ 2002 թ. հոկտեմբերի 7-ը, ժամը 16.00 աճուրդային հանձնաժողովին պետք է ներկայացնեն

- աճուրդին մասնակցության հայտը
- աճուրդին մասնակցության վճարի անդորրագիրը, մուտքագրման հաշիվն է 142010012508, Ագրոբանկի «Աղայան» մասնաճյուղ

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել աճուրդային հանձնաժողովին, հեռ. 54-15-04:

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Պատմությունը կրկնվեց

Չինաստանի Նանկին քաղաքում ավարտված բասկետբոլի կանանց աշխարհի 14-րդ առաջնության հաղթողի կոչումը վիճարկեցին ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի հավաքականները: Ինչպես եւ չորս տարի առաջ, հաջողությունն ուղեկցեց ամերիկացի բասկետբոլիստուհիներին, որոնք հանդիպումը շահելով 79-74 հաշվով, արժանացան աշխարհի չեմպիոնի կոչմանը: Սակայն հաղթանակը հեշտությամբ չտրվեց: Խաղահրապարակում համառ մրցակցություն էր ծավալվել ողջ հանդիպման ընթացքում: Խաղավերջում ռուսները նույնիսկ հաշվի տարբերությունը հասցրել էին նվազագույնի` 2 միավորի եւ մեկ դիպուկ նետումը կարող էր վճռել մրցակցության ելքը հօգուտ իրենց: Բայց, ի վերջո, ԱՄՆ-ի ընտրանին խաղը հասցրեց բարեհաջող ավարտի:

3-րդ տեղի համար մրցապայքարում Ավստրալիայի հավաքականն ավելի ուժեղ գտնվեց Հարավային Կորեայի ընտրանուց (91-63): Այսպիսով, նախորդ առաջնության հետ համեմատ աշխարհի առաջնության մրցանակակիրների ցանկում փոփոխություններ չկատարվեցին:

Առաջնության արդյունքներով կազմված աշխարհի խորհրդանշական հավաքականի կազմն այսպիսին է. պաշտպաններ` Շենոն Ջոնսոն (ԱՄՆ), Ամայա Վալդեմորո (Իսպանիա), հարձակվողներ` Ելենա Բարանովա (Ռուսաստան), Լաուրեն Ջեքսոն (Ավստրալիա), կենտրոնական` Լիզա Լեսլի (ԱՄՆ):

Իլյումժինովը միակ թեկնածուն է

ՖԻԴԵ-ի ներկայիս նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը նոյեմբերի սկզբին Սլովենիայի Բլեդ քաղաքում կայանալիք նախագահական ընտրություններում ֆեդերացիայի նախագահի պաշտոնի միակ թեկնածուն է: Նրա հնարավոր մրցակիցը` սինգապուրցի գործարար Իգնատիուս Լեոնը, հանել է իր թեկնածությունն այն բանից հետո, երբ Իլյումժինովը նրան խոստացել է ՖԻԴԵ-ի առաջին փոխնախագահի պաշտոնը: Իսկ ՖԻԴԵ-ի փոխնախագահ կընտրվի Լեոնի գործընկեր, նորվեգացի Մորթեն Սանդը:

Կալմիկիայի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովն առաջին անգամ ՖԻԴԵ-ի նախագահի պաշտոնում ընտրվել է 1995 թ.` այն ժամանակվա աշխարհի չեմպիոն Անատոլի Կարպովի աջակցությամբ:

Մրցանակային գումարը կնվազի

Պրոֆեսիոնալ թենիսիստների ասոցիացիայի գործադիր տնօրեն Մարկ Մայլզը հայտարարել է, որ հաջորդ մրցաշրջանից զուգախաղի մրցումների մրցանակային հիմնադրամը կնվազի: Ներկայում, գործող կարգի համաձայն, յուրաքանչյուր մրցաշարի մրցանակային ընդհանուր հիմնադրամի 75 տոկոսը հատկացվում է անհատական մրցումներին, մնացած 25 տոկոսը` զուգախաղին: Առայժմ որոշված չէ նոր հարաբերությունը, բայց հնարավոր է, որ զուգախաղի մրցումներին տրամադրվի 20 տոկոսը: Պատճառը զուգախաղի մրցումների նկատմամբ հովանավորների հետաքրքրության նվազելն է:

Աղասին կգովազդի կորեական ավտոմեքենաները

Ամերիկացի հանրահայտ թենիսիստ Անդրե Աղասին գովազդային հերթական պայմանագիրն է կնքել Kia Motors Corp կորեական ավտոմոբիլային ընկերության հետ: Աղասին 2 տարի շարունակ գովազդելու է ընկերության ավտոմեքենաները: Ընկերության ղեկավարությունը հույսով է Աղասու շնորհիվ զգալիորեն մեծացնել ավտոմեքենաների վաճառքի ծավալները եվրոպայում, որտեղ թենիսը մեծ մասսայականություն է վայելում:

Էջը պատրաստեց
ԱՐՈՍ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

BRITISH COUNCIL
Armenia

Բրիտանական խորհուրդ
Բրիտանական դեսպանատուն
Չարենցի 26, Երեւան 375025
Հայաստանի Հանրապետություն
Հեռ. 3741 55 99 23
Ֆաքս 3741 55 99 24
Info@britishcouncil.am
www. britishcouncil.org

British Council
C/O British Embassy
28 Charents Street, Yerevan 375025
Republic of Armenia
Tel: 3741 55 99 23
Fax: 3741 55 99 24
Info@britishcouncil.am
www. britishcouncil.org

The British Chevening Awards 2003/2004

Awards are offered by the Foreign and Commonwealth Office (FCO) and cover the costs of (including living expenses and international flights) in Britain from 3 to 12 months. They are made on a competitive basis for advanced study in the fields of:

Capacity Builiding in Civic Governance
Human Rights
Law
Journalism
International Relations and Diplomatic Studies
Environment
Tourism
Financial Management

Qualifications
Applicants:
- must be born after 1 September 1968
- should be citizens of Armenia; and should normally have resided in Armenia for the last two years
- should have not received any award for study overseas lasting more than **three weeks** since **November 1999**
- must already hold a higher education diploma
- should have work experience in the selected area (at least two years).

How to Apply
- All applications must be made on the official form. Two references (not more than 6 months old), photocopies of **diplomas** and transcripts of marks must be submitted with the application. Application form and all supporting documents should be submitted in 2 copies.
- Candidates should show in their applications how their studies could contribute to positive change in Armenia (for instance through further developments in governance, democracy or market economy)
- Applications received after **7 November 2002** will not be considered.

Selection Process
Applications forms will be reviewed (incomplete forms will not be considered; it is the applicant's responsibility to ensure that the application is complete) and a list of semi-finalists will be drawn up by 15 November 2002. Shortlisted candidates will take a formal English Language test- IELTS between 18-26 November 2002.

Those who pass the IELTS test successfully (minimum requirement 6.5) will be invited for interviews between 9-14 December 2002. Candidates must be available for interviews in Yerevan. The final result will be announced by end of December 2002 (before Christmas holidays). Successful applicants will be given a list of three universities to choose from.
For further information and application form please contact Marine Aghekian- Projects Officer, at the above address.
Opening hours: 1300-1700 from Monday to Friday

Further informdtionm is also available on the followong sites:
About Chevening Scholarship
http://www.britishcouncil.org.ge/education/geochev.htm

About UX Universities
http://www.webmaster.bham.ac.uk/ukuwww.html

You can download an application form from this website
http://www.britishcouncil.org.ge/chevening/index.htm

About Courses
http://www.prospects. scu.ac.uk/pgdir/international/index.htm

☎ 529353 անվճար ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- **Վաճառվում է** 2 հատ 3 սենյականոց բնակարան առանձին մուտքերով, ընդհանուրը 200 քմ եւ 2 տեղանոց ավտոտնակ: Հասցեն Մաշտոցի 39/12, բն. 24 եւ 24ա, հեռ.՝ 55 71 86:
- **Շտապ վաճառվում է** ճապոնական կահույք «Դեյտա», գինը՝ 300 դոլար, «Պադոլսկ» կարի մեքենա, գինը՝ 50 դոլար: Հեռ.՝ 645305:
- **Վաճառվում է** 4 սենյականոց բնակարան Պարոնյան փող., թիվ 4, 5-րդ հարկ, վերանորոգված: Հեռ.՝ 522556:
- **Կատարում եմ** հայերենից, անգլերենից, ռուսերենից թարգմանություններ եւ հակառակը: Հեռ.՝ 429573:
- **Վաճառվում է** 1 սենյականոց բնակարան Բաղրամյան փողոցում, Գրողների տան հարեւանությամբ, 9/4 հարկ, մշտական ջուր եւ վերելակ: Հեռ.՝ 733754:
- **Կենտրոն համայնքի թիվ 140 մսուր-մանկապարտեզը** հայտարարում է 2-7 տարեկան երեխաների ընդունելություն: Գործում են տարբեր խմբակներ: Հասցե՝ Թումանյան 3, հեռ.՝ 56 30 60:
- **Վաճառվում է** 3 սենյականոց բնակարան Գայդարի 97 շենք, բն. 42, 9/4: Հեռ.՝ 262444: Գինը՝ 18.000 դոլար:
- **Վաճառվում է** AEG ավտոմեքենայի հեռախոս, GSM սիստեմ; 09 42 91 12
- **Վաճառվում է** 1 սենյականոց բնակարան Նորքի I զանգվածում, Գայի պողոտա, 92 շենք, բն. 26: Հեռ.՝ 644264: Գինը՝ 5500 դոլար:
- **Կվարձեմ տարածք թաղամի կենտրոնում** գրասենյակի համար, մինչեւ 150 դոլար, լուսավոր, վերանորոգված: Հեռ. 454086, ժամը 3:00-ից հետո:
- **Միջազգային ռուսական կազմակերպությունը հրավիրում է աշխատանքի** 18-ից բարձր տարիքի մարդկանց, հասցեն Սարյան 33, բն. 1, հեռ. 55-31-46, Սոֆի:
- **Վաճառվում է** ռուսական գրականություն՝ «Библиотека мировой литературы для детей» (56 գիրք), Вл. Даль «Толковый словарь живого великорусского языка», «Библиотека приключений» (20 հատոր), Ռուս դասական գրողների հատորյակներ (Պոստոեւսկի, Օստրովսկի եւ այլն), «Жизнь животных», «Словарь иностранный слов», ռուսական մասնագիտական հանրագիտարաններ եւ այլ մասնագիտական գրքեր: Զանգահարել՝ (09) 42-36-99, (023) 2-22-31:

Կանադական **«ARCO»** ֆիրման առաջարկում է արտասահմանյան մեքենաների (JEEP, FORD եւ այլն) պահեստամասեր՝ ամորտիզատորներ, դիսկեր... ***3-7 օրվա ընթացքում Ձեր պատվիրած պահեստամասը կլինի տեղում:***
Հասցեն Բագրատունյաց 20, «Նժդեհ» մետրոյի հարեւանությամբ:
Հեռ./ֆաքս՝ 462270 էլ. փոստ՝ arco@arminco.com
ՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆԵՐ

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ

Կրքերի Չքերթ

27 սեպտեմբեր, 2002
Կինոյի տան սրահ

Վարդան Մարկոսյան,
ջութակ (Ռուսաստան)

ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ

RADIO VAN FM 103

Радиостанция “Радио ВАН“

Реклама-двигатель торговли, это сказали не мы!

Лучшая аудиореклама региона, о нас знают даже в Сибири.
Аудиореклама на любом языке и в любые удобные для Вас сроки.
Изготовление и размещение телерекламы.
Баннеры на нашем сайте (www.magistros.am/van/).
Что Вам нужно, просто позвонить по телефону 540002
Все остальное сделаем мы!

РЕКЛАМНАЯ СЛУЖБА "РАДИО ВАН"

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

1991 թ. արտադրության սպորտ. OPEL KALIBRA ավտոմեքենա, վազքը՝ 180.000, գույնը՝ կարմիր, SONY մագնիտոֆոն, էլեկտրական ապակիներ, անվտանգության համակարգ, ABC արգելակներ (բորտ կոմպյուտեր) եւ ավտոմատացված համակարգ:
Սակարկելի է: Հեռ. 09423833

For Your Internal News of Armenia
Log on to
www.azg.am
In English, Russian, Armenian and Turkish

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange
ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2002 թ. սեպտեմբեր 26-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Համ.** ABBR	Ցուցակ	Առք* Bid: լավագույն գին Best price	Առք* Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Առք* Bid: հանրագ. Total qnt.	Վաճառք* Ask: լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: հանրագ. Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: նվազ. գին Day low	Կատարված գործարքներ Transactions: առավ. գին Day high	Կատարված գործարքներ Transactions: միջ. կշռ. գին Avg. price	Կատարված գործարքներ Transactions: Total qnt.	Ծավալ Volume
[illegible]	ASHBPI	B											
[illegible]	DZKT	B	500.0	500.0	26	58.000.0	58.000.0	7					
[illegible]	EKGF	B											
[illegible]	ELSQ	B	1.000.0	1.000.0	50	10.000.0	10.000.0	720					
[illegible]	EQDF	B											
[illegible]	ESHG	B	500.0	500.0	134	10.000.0	10.000.0	1.408					
[illegible]	HATS	B	2.000.0	2.000.0	10								
[illegible]	HELM	B											
[illegible]	MQER	B	7.000.0	7.000.0	20	35.0	35.0	1.548	35.0	35.9	35.0	31.589	1.108.553.7
[illegible]	NERN	B											
[illegible]	PORN	B				5.000.0	5.000.0	280					
						10.000.0	10.000.0	1.060					

* [illegible]
** [illegible] www.armex.am

© Armex

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Արոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469
Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 48ա
Հեռ.՝ 41206
Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112
Ալս Էրզրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422
Ամերիա ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140
Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837, 277814
Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674
Արժեթղթերի կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Զաքիյան 8/19
Հեռ.՝ 581578, 566448
Արմբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 542125
Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32/16
Հեռ.՝ 544657, (09)400699
Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532815
ԷՍ ԿԱԲՐՈՔ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Գայի պող. 57, բն. 15
Հեռ.՝ 640804
Էտալոն ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության փող.49/2
Հեռ.՝ 620600
Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417, 569680
Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ 23109, 30868
Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 528778
Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 544527
Վրինկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24/5
Հեռ.՝ 531805
Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյանց 70ա Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 26. 09. 2002 Գինը՝ 100 դրամ